

*„Dievo žodis yra galingas:
Klausykime Jo“*

„Darykite, ką tik jis jums lieps“

TURINYS

1. Pratarė	3
2. Glaustai	4
3. Pirmasis susitikimas „Jis mums sako: „Aš jus sukūriau laisvus“	5
4. Antrasis susitikimas „Jis mums sako: „Sukūriau jus iš meilės ir meilei“	10
5. Trečiasis susitikimas „Jis mums sako: „Įžiebiau jūmyse žiburį, kad rodyčiau jums kelią“	14
6. Ketvirtasis susitikimas „Jis mums sako: „Sudariau su jumis sandorą“	19
7. Penktasis susitikimas „Jis mums sako: „Duodu jūm savo Dvasią“	24
8. Šeštasis susitikimas „Jis mums sako: „Atėjau pas jus, kad viską atnaujinčiau“	28
9. Septintasis susitikimas „Jis mums sako: „Duodu jūms ir savo Bažnyčią“	31
10. Aštuntasis susitikimas „Jis mums sako: „Kviečiu jus aukščiausiai meilei – šventumui“	35
11. Pabaiga „Aktyviais klausytis, kad veiktum“	38

1. PRATARMĖ

Šią temą parengė vienos grupelės nariai, pagal bendrai priimtą planą pasiskirstę, kas rašys kurį skyrių.

Kiekvienas grupelės narys į šį darbą įdėjo ne tik visą savo širdį, bet ir asmenybę. Tad tegul skaitytojas nesistebi, kad tarp atskirų skyrių šiek tiek stinga vienalytiškumo. Tačiau mes viliamės, kad tokia įvairovė taip pat neša savo vaisių.

*Viešpats man davė iškalbų liežuvį,
kad gebėčiau žodžiu sustiprinti nuvargusius.*

*Kas rytą jis žadina mano ausį,
Kad klausyčiausi tarsi mokinys.*

*Viešpats Dievas atvėrė man ausis:
aš nemaištavau, atgal nesitraukiau.*

(Iz 50, 4–5)

2. GLAUSTAI

Vienerius metus mes keliavome su Jėzaus Motina: ji buvo kartu su savo Sūnumi Kanos vestuvėse, ji yra ir mūsų gyvenime.

Vėliau, prisimindami jos žodžius „jie nebeturi vyno“, peržvelgėme, ko stokojame mes, kad šį stygių galėtum užpildyti Dievas.

Šiais metais Marija mus ragina rodydama į savo Sūnų: „**Darykite, ką tik jis jums lieps.**“ Tai – paskutiniai Marijos žodžiai, kuriuos mums perduoda evangelijos (nors Marija buvo prie kryžiaus, per Sekmines ir t.t.).

Ką ši paskutinė žinia reiškia mums?

Įstabus dalykas: mums kalba pats Dievas, o Marija mus kviečia jo klausytis, klausytis savo sūnaus, kuris yra Dievo Žodis:

- Dievo žodis yra VEIKSMAS (kai Dievas sako, jis daro...). Veiksmas, kuris mus sukūrė ir be paliovos keičia;
- Dievo Žodis taip pat yra ir ASMUO („Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“); šis asmuo mus lydi gyvenime ir gelbsti.

Marija mums perduoda TIKĖJIMO žinią:

• pirmiausia – **tikėjimo Jėzumi**; nors jo valanda dar nėra atėjusi, tuo tikėjimu jinai vadovaujasi savo misijoje, iki galo atlikdama motinos pašaukimą bei paskatindama Jėzų viešai apreikšti Dievo meilę, per amžius atpažįstamą žmonijos istorijoje (2 skyr.):

- * per sukūrimą (1 skyr.);
- * per žmogaus sąžinę jo širdyje (3 skyr.);
- * per Mozės įstatymą vadovaujant Izraelio kelionei (Senoji Sandora) (6 skyr.);
- * per įsikūnijimą ir atpirkimą (Naujoji Sandora) (5 skyr.);
- * atsiunčiant savąją Dvasią (6 skyr.);
- * duodant Bažnyčią (7 skyr.);

• ši žinia liudija ir **pasitikėjimą žmogumi**: nors vaišių pabaigoje tarnai ir nebuvo pasirengę apsiplovimams skirtų indų pripildyti vandeniu, tačiau jie sugeba įvykdyti šį nesuvokiamą nurodymą. Žmogus, sukurtas pagal Dievo atvaizdą (1skyr.), sugeba veikti, mylėti (2 skyr.), jeigu klausosi per sąžinę (3 skyr.), Raštą (4 ir 5 skyr.), Dvasią (6 skyr.) ir per Bažnyčią (7 skyr.) kalbančio Dievo.

Klausytis ir įsisąmoninti Dievo Žodį – toks turėtų būti mūsų šventumo kelias (8 skyr.).

„Laimingi, kurie klausosi Dievo Žodžio“ (šių metų tema) ir jį įgyvendina (ateinančių metų tema: „Pripilkite indus vandens“ (Jn 2, 7).

*Nes kaip lietus ir sniegas nukrinta iš dangaus
ir negrįžta atgalios, kol nepalaisto žemės,
kad dygtų ir augtų joje augalai,
kad neštų sėklą sėjėjui ir duoną alkanam,
taip ir žodis, išeinantis iš mano burnos:
jisai nesugrįš pas mane bergždžias,
bet įvykdys, ko trokštu,
ir atliks, ko siūstas.*

(Iz 55 10–11)

Pažymėtina tai, kad **Konkrečios pastangos** šiais metais labiausiai turėtų būti sutelktos būtent į Dievo Žodžio klausymąsi.

3. PIRMASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: „AŠ JUS SUKŪRIAUS JUS LAISVUS“

Dievo Žodis yra kuriantis. Dieve Žodis ir veiksmas yra tapatūs: Jahvė sako, ir tai įvyksta. Skyrių apie kūrimą pateikiame šių apmąstymų pradžioje, taip vėl sugrįždami prie Dievo tautos kelionės, kurią Senasis Testamentas pradeda žmogaus sukūrimo įvykiu, nors tai ir ne visiškai atitinka Biblijos rašymo chronologiją.

Mūsų gyvenime būna dėl ko nusiminti: staiga netenkame darbo, užgriūva įvairios nesėkmės, ligos, negalios, gedulas... Tokie išbandymai gali skatinti galvoti, kad nėra kitos išeities, kaip tiktai iškęsti tai, kuo gyvename.

Tačiau atsiverskime Pradžios knygą: vyro ir motes sukūrimas čia pateikiamas kaip visos Dievo kūrybos užbaigimas, galutinis rezultatas, jo tobuliausias darbas. Ir „*Dievas matė, kad tai buvo labai gera!*“

Pagal visatoje atsiranda būtybės pagal Dievo atvaizdą ir panašumą:

* ar mes suvokiame esą tobuliausi Dievo kūriniai?

* ar didžiuojamės Dievo mums duotais gebėjimais?

Šių metų pradžioje siūlome jums pamąstyti apie šią nuostabią **dovaną**, kurią esame gavę iš Dievo: daugialypę dovaną, kurią kartu aptarsime, kad ir vėl nustebtume, vėl galėtume dėkoti ir džiaugtis.

Tačiau mąstydami apie sukūrimą, bandydami suvokti, ką Dievas sako ir ką veikia, nepapulkime į dvejas pinkles:

3.1. Kūrimas nėra atliktas veiksmas.

Neretai kūrimą mes esame linkę laikyti **pradiniu, užbaigtu praeities įvykiu**. Taip gali atsitikti, jeigu Pradžios knygos pasakojimą skaitysime pažodžiui, nesuvokdami esmės. Izraelio tauta prie savo ištakų ir santykių su Dievu vis sugrįžta ne vien tam, kad galėtų paminėti savo atsiradimo sukaktį. Prisimindama, kaip Dievas istorijoje ją globoja, tauta regi jo nuolatinį veikimą. Kad sudrėkintų dirvą, žemėje Dievas atveria vandens versmes (Pr 2, 6); kad Jetro dukterys galėtų pagirdyti savo kaimenę (Iš 2, 15–17), priešais Mozę ištrykšta šaltinis. Raštas taip pat sako, kad Dievas niekada nenustoja vedęs mus prie gaivinančių gyvybės versmių, kūręs mus iš nepaliojamai plūstančios meilės. Pasaulio kūrimas jam yra besitęsiantis veiksmas: **net ir šiandien Dievas nesiliauja kūręs dangų ir žemę**. Mes nuolat išeiname iš kuriančių Dievo rankų: „*Jei tu esi Dievo kūrinys, kantriai lauk savo menininko, kuris viską daro tinkamu laiku, Rankos*“ (šv. Irenėjas iš Lijono, *Adversus Haereses*, IV 39, 2).

3.1.1. Mes nesame sukurti kartą ir visiems laikams.

Taip pat dažnai įsivaizduojame, kad **kūrimas – tai tik pasyvaus daikto gaminimas, veikiant jį iš išorės**. Šventąjį Raštą skaitydami pažodžiui, šiuo atveju galėtume prisiminti biblinį puodžiaus, lipdančio savo kūrinį, įvaizdį. Tačiau mes nesame nei puodynės, galutinę formą įgaunančios po to, kai molis išdžiūsta, nei savo paskirčiai pavaldūs fabrikiniai žaislai: Dievas mus sukūrė laisvus, kad galėtume priimti arba atmesti jo nuolatinį išganyto darbą. Dar labiau, – kurdamas ir mus pačius, ir mūsų pasaulį, jis mums suteikia galimybę bendradarbiauti. Tėvas Varillon'as rašo: „*Meilei tiesiog neoru pačiai viską atlikti. Meilė negali nenorėti, kad tai, ką ji sukūrė, vėliau kurtųsi savaime. Dėl to man ir nepatinka žodis „daryti“, negaliu jo ištarti, neturėdamas galvoje žodžio „gaminti“ („Dievo nuolankumas“, Centurion, 1974). Pats pasilikdamas širdies gilumoje žmonių, kuriuos sukūrė (skirtingai nei*

puodžius, liekantis puodynės išorėje), Dievas jiems leidžia veikti laisvai, kas iš tiesų yra labai slėpininga (žr. toliau).

Dievas mums sako, kad būtent dėl šio nepaliaujamo kūrimo mes ir esame „pagal jo paveikslą ir panašumą“ (Pr 1, 26):

3.1.1. Kūriniai, kuriems jis suteikia galią pasauliui ir gyvybei.

- **Jis yra KŪRĖJAS, KURIAM VISKAS PAVALDU.** Savo ruožtu Dievas ir mūsų prašo būti kūrėjais... Jis mums sako: „*Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams, ir visiems žemėje judantiems gyvūnams*“ (Pr 1, 28). Jis mums patiki pasaulį kaip brangią dovaną, už kurią mes tampame atsakingi, kaip už kūrinį, kurį turime užbaigti savo triūsų.

- **Jis yra tas, kuris ĮKVEPIA GYVYBĘ** (Pr 2, 7). Dievas mums sako: „*Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją!*“ (Pr 1, 28). Mes, vyrai ir moterys, sukurti pagal Dievo atvaizdą, paveldėjome galią būti vaisingi...

3.1.2. Laisvos būtybės, turinčios nepaprastą galią pačios sau.

- **Jis pats yra tobulai LAISVAS** ir mums sako: aš jums suteikiu galią dalyvauti savo pačių kūrime, atbaigti savąją būtį.

Jau minėjome, kad mes nesame kokie nors gaminiai, galutinai padaryti daiktai. Dievas mums siūlo patiems kurti save.

- * Ar iš tiesų jaučiamės laisvi, kad galėtume kurti save bei mūsų pasaulį?

Juk gerai žinome, kad priklausome nuo gamtos dėsnių (fizinių, tokių kaip svarumas, biologinių ...); taip pat nepasirinkome ir šeimos, lyties, gimimo meto ar savo ūgio; tėvai su mumis nesitarė, ar mus pagimdyti... Suvokiame, kad mūsų laisvė nėra absoliuti, nes ją daug kas sąlygoja.

- Iš posakio „Dievo planas“ kai kam gali atrodyti, kad jis viską numatė iš anksto:

- * kaip, pvz., graikų tragedijų autoriai, kurių herojai (Oidipas, Sizifas) turi galimybę maištauti prieš lemtį, tačiau negali pakeisti iš anksto dievų numatyto gyvenimo;

- * kaip Liuteris ir Kalvinas, teigiantys, kad Dievo visagalybė iš anksto numato, ką žmogus turėsias daryti; taip jie stengiasi pabrėžti intymų Dievo buvimą kūriniuose IR absoliutų **Dievo malonės** būtinumą vykdant jo įsakymus: „*Be manęs, – sako Jėzus, – jūs nieko negalite padaryti*“ (niekas neįvyksta). Šios sampratos laikosi ir katalikai bei stačiatikiai.

Katalikų tradicija tvirtina, kad žmogus **yra laisvas paklusti ar nepaklusti Dievo įsakymams**. Antraip būtų nesuvokiama, kodėl Biblijos Dievas apskritai duoda aiškius nurodymus savo kūriniais. Dievo įsakymai Biblijoje iš tiesų yra didelis mūsų laisvės buvimo įrodymas.

- Šiandien humanitarinių mokslų vardu kai kas neigia laisvės buvimą: šie mokslai pagrįstai tvirtina, kad mūsų elgesį veikia daugybė sąlygų/veiksnių, kuriems mes esame pavaldūs (pvz., hormonai, socialinė ar šeimos aplinka ir t.t.). Kai kas net daro išvadą, jog mes esame pernelyg sąlygojami, kad galėtume veikti laisvai.

Jiems galėtume atsakyti, kad istorija liudija, jog daugybė žmonių, gyvenusių prieš mus, nuostabiai sugebėdavo kurti patys save, kovoti su savuoju sąlygotumu. Pakanka prisiminti vien olimpines neįgaliųjų žaidynes, Guillomet'o žygį per Kordiljerų sniegą Anduose, Martin'o Gray kovą prieš savąją „lemtį“ ir t.t. Ne vien tik krikščionys teigia, kad žmogui būdinga „pranokti save“. Mes visi esame pašaukti imti likimą į savo rankas: tam skatina pati žmogaus didybė, jo ateitis bei asmeninė ir kolektyvinė atsakomybė.

Vėliau mes matysime, kad Dievas, geriau nei kas kitas pažįstantis būtybes, kurias nesiliauja kūres, duoda joms pagalbines kelio gaires, kad jų gyvenimas pasisektų. Tačiau tam

reikia, kad žmonės sutiktų klausytis jo Žodžio (žodis paklusti ir prancūzų, ir lietuvių kalboje taip pat turi tą pačią šaknį, kaip ir suklusti=klausyti).

Gal šiais metais mes galėtume iš naujo išgyventi pasididžiavimą bei džiaugsmą tuo, kad esame Dievo kūriniai, pašaukti kurti pasaulį ir pačius save didesnei savo... bei kitų porų laimei?

3.2. Maldai

Tuomet Dievas tarė:

*„Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą;
tevaldo jie ir jūros žuvis, ir padangių sparnuočius, ir galvijus,
ir visus laukinius žemės gyvulius, ir visus žemėje šliaužiojančius roplius!“*

*Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą,
pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos.*

Dievas juos palaimino, tardamas:

*„Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją!
Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams,
ir visiems žemėje judantiems gyvūnams“.*

(Pr 1, 26–28)

3.3. Poroje

3.3.1. Dalijimasis Žodžiu

- Kokius padarinius šiandien mums turi šis sakinytis: „Pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos“? Ką tai mums apreiškia apie Dievą bei apie vyrą ir moterį?
- Ko tikimės iš nuorodos: „Būkite vaisingi“?
- Ką mums reiškia „valdyti žemę“? Kaip ji valdoma?

Kai „susėdame kartu“

- Ar savo sutuoktiniyje/ėje regiu Dievo atvaizdą?
- Ką galiu pasakyti apie savo sutuoktinio/ės kūrybinę galią?
- Kokia mano kūrybinė galia nuo tada, kai susituokėme, yra tarsi „skliausteliuose“?
- Kaip mūsų poros (šeimos) gyvenimas žaboja mano laisvę? Padeda jai labiau pasireikšti? Skatina mano kūrybiškumą?
- Ar mūsų įsipareigojimai suteikia naujo kūrybiškumo kiekvienam iš mudviejų? Mūsų šeimai?

Gairės gyvenimo regulai

- Kalbėti Credo, lėtai tariant: „Tikiu Dievą, visagalį Tėvą, dangaus ir žemės sutvėrėją.“
- Į vieną ar kitą žmogų, su kuriuo man sunku bendradarbiauti, žvelgti kaip Dievo atvaizdą.
- Pasistengti iškelti ir atskleisti sutuoktinio/ės, pačio uždariausio vaiko, nesėkmę patyrusio draugo... kūrybines galias.
- Stengtis išsivaduoti iš pančių, trukdančių man augti (cigarečių, drybsojimo prie televizoriaus, darbų, kuriais galėčiau pasidalyti ir su kitais...)
- Atlaidžiai ir su pasitikėjimu bandyti suvokti, kad augama palaipsniui (taip mokosi vaikai, įsisavinamos naujos užduotys...)

3.4. Giesmė

KOKIE GRAŽŪS TAVO DARBAI

Kokie gražūs tavo darbai! Kokie jie didingi!
Viešpatie, Viešpatie, tu mus užlieji džiaugsmu!

Tu, Dieve, mus sukūrei,
Suminkei mus iš žemės!
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.
Tavo meilė mus nulipė,
Iškėlė iš žemės įsčių.
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.
Tu davei mums savo Dvasią,
Pastatei mus ant žemės.
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.
Tu renti mūsų namus,
Kaip sargybinis saugai mūsų miestą.
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.
Tu laimini mūsų vaikus
Ir nori taikos šalies sienoms.
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.
Tu nepamiršti nė vienos tautos,
Tavyje kiekvienas atranda savąją versmę.
Kiekvienas žmogus yra šventa istorija, –
Jis sukurtas pagal Dievo atvaizdą.

(Žodžiai Didier Rimaud, muzika Jacques Berthier)

3.5. Komandoje

3.5.1. Klausimai pasidalijimui (pasirinktinai):

- Kokiomis asmeninio ar poros gyvenimo aplinkybėmis patyrėme savąją laisvę?
- Su kokiomis kliūtimis susiduria mūsų laisvė? Ar galime jas pašalinti arba apeiti?
- Ar mes, būdami laisvi ir kūrybingi, jaučiame atsakomybę už savo sutuoktinį/ę? Savo aplinką? Visuomenę?
- Ar kada nors vengėme pareigų, elgdamiesi kaip stručiai: „aš nenoriu jo matyti“, darau „lyg nieko nežinočiau“?
- Kokiomis aplinkybėmis savo atsakomybę už kūrimą galime parodyti vaikams? Pateikite konkrečių pavyzdžių.

Komandos nariams, kurie to norėtų, siūlytume pateikti galbūt iki šiol neatskleisto savo talento pavyzdžių. Tai galėtų būti tapyba, siuvinėjimas, muzika, hobis ir t.t. Kodėl gi nesurengus popietės ir savo talentais nepasidalijus su kitomis komandos šeimomis?

Tekstas: „Laisvė, augimas ir tobulumas“

Jau II a. vyskupas ir kankinys Irenėjas iš Lijono iškelia tokį klausimą: „Ar Dievas nebūtų galėjęs sukurti tobulo žmogaus“? Paklauskime jo atsakymo (šv. Irenėjas iš Lijono).

Gal jūs norėtumėte papriekaištauti: ką? Nejaugi Dievas negalėjo sukurti tobulo žmogaus? Juk sakoma, kad Dievui viskas įmanoma (Mt 19, 26). Tačiau ką tik pradėjusios egzistuoti sukurtosios būtybės – tai maži vaikai, neįpratinti ir neišlavinti tobulai elgtis. Dievas kaip motina, vienintelė galinti duoti tobulo maisto savo naujagimiui, neįstengiančiam valgyti to, kas netinka pagal jo amžių, iš pat pradžių galėjo suteikti žmogui tobulumą, tačiau šis dar nepajėgė jo priimti, kadangi buvo per mažas. (...)

Ir Dievo Žodis, būdamas tobulas, kūdikiu tapo ne dėl savęs, o dėl to, kad žmogus dar tebebuvo vaikas, ir kitaip nesugebėjo jo priimti ir suvokti. Ne Dievas ko nors neįstengė ar nepajėgė, o ką tik pradėjęs egzistuoti žmogus, nes jis jau nebuvo nesukurtas kaip Dievas.¹

(...) Sukurtas žmogus pagal nesukurto Dievo atvaizdą ir panašumą tampa tikrai palaipsniui, tam tikra tvarka: Tėvas nusprendžia ir taria (Pr 1, 26), Sūnus vykdo ir veikia (Pr 2, 7), Dvasia maitina ir ugdo (Pr 1, 28), o žmogus po truputį eina į priekį ir tobulėja, kitaip sakant, artėja prie Nesukurtojo, nes tobulas yra tik nesukurtas Dievas. Tad žmogui pirmiausia reikėjo pradėti egzistuoti, pradėjus egzistuoti – augti, tapus suaugusiu – daugintis, vėliau – stengtis dėl savo palikuonių, už įvairias pastangas būti pašlovintam, kad pagaliau, būdamas pašlovintas, žmogus išvystų savo Viešpatį, nes Dievas vieną dieną turi tapti regimas (...): Dievo šlovė – tai gyvas žmogus, o žmogaus šlovė – Dievo regėjimas.

(*Adversus haereses*, IV, 38 1–3 ir 20, 7 ištraukos)

3.6. Pagalbinė medžiaga: skirtingos žodžio LAISVĖ prasmės

Kalbant apie laisvę, naudinga kai ką išskirti:

- **fizinė** laisvė (antraip - prievarta): nesi priverstinai suvaržytas/a (*pvz., kalinys negali laisvai daryti to, ko nori*);
- **psichologinė** laisvė (antraip - sąlygotumas): galimybė pačiam/ai rinktis kurį nors iš dviejų skirtingų veiksmų, nebūnant visiškai sąlygotam psichologinių ar socialinių faktorių (*pvz., depresijos apimtas ir dar nepasveikęs žmogus psichologiškai galbūt nėra pajėgus išspręsti nemalonią situaciją namuose*);
- **pilietinė** laisvė (antraip - pilietinių laisvių nebuvimas): turėti teisę balsuoti, būti renkamam/ai ir t.t. (*totalitarinės valstybės pilietis tokių teisių neturi*);
- **anarchisto** laisvė (antraip - moralinė priedermė): reikalavimai žmogaus, manančio, kad jo nevaržo jokios moralinės pareigos. Tačiau šios moralinės pareigos nepanaikina psichologinės laisvės. Tai, kad žmogus yra „įpareigotas“, leidžia jam jaustis ypač laisvam (*psichologine žodžio prasme*), nes žmogui tereikia paklusti arba ne savo sąžinės įsakymui.

Laisvai pasirenkama tvarka

Jos nereikalauja mokyklos tvarka ar šalies įstatymai (*pvz., Prancūzijoje balsuoti neprivaloma ir jokios sankcijos netaikomos (skirtingai nei Belgijoje), tačiau tai nereikia, kad prancūzų neįpareigoja balsuoti jų sąžinė*). Bet kartais reikia daug laiko, kad vaikas, suaugęs... tauta įsisąmonintų tokią pilietinę, moralinę, religinę pareigą, kuri įstatymu neprivaloma.

¹ Savo svarstymuose Irenėjas lygina Dievą, kaip Nesukurtąjį (jo niekas nesukūrė, jis yra Kūrėjas), su žmogumi, sukurtu Dievo ir viską gaunančiu iš jo. Tačiau Irenėjas mano, kad būti kūriniu – nereikia neturėti laisvės, o kaip tik priešingai.

4. ANTRASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: „SUKŪRIAUS JUS IŠ MEILĖS IR MEILEI“

Sukurdamas žmogų pagal savo atvaizdą, Dievas apreiškia, kad mus sukūrė tam, jog mylėtume, nes jis yra meilė. Ar mums įmanoma mylėti taip, kaip myli Dievas?

4.1. Būdami sutverti iš meilės esame tam, kad mylėtume

Mes buvome sutverti iš meilės, visiškai dovanai. Kadangi Tėvas jau turėjo mylimąjį Sūnų, kuriam nuo amžių buvo skirta visa jo meilė, jam nebuvo poreikio kurti angelus ir žmones, kad patirtų meilės džiaugsmą, džiaugsmą turėti ką nors, ką galima mylėti. Dievas sukūrė žmogų iš visiškai nesavanaudiškos meilės, nes pamilo mus dar prieš sukurdamas pasaulį (Jn 17, 24).

Šią amžiną Dievo meilę mums Marija gieda savajame *Magnificat*: „*Jis maloningas iš kartos į kartą tiems, kurie jo klauso*“ (prancūziškame vertime – *bijo*; *vert. past.*). Reikia suvokti šio žodžio biblinę prasmę: baimė šiuo atveju yra žmogaus nuostata, supinta iš pagarbos ir meilės. Nuostata, kurią mumyse sužadina viena iš septynių Šventosios Dvasios dovanų – Dievo baimė.

Per savo Žodį Jėzus mums apreiškė visą savo gyvenimą ir mirtį – Dievo meilės mums ilgį ir plotį, aukštį ir gylį (Ef 3, 18). Tai aptarsime 5 ir 6 skyriuose. Tačiau jau Senojoje Sandoroje mums dažnai pateikiama Viešpaties „tapatybės kortelė“: „*esu gailėstingas ir maloningas Dievas, lėtas pykti, kupinas gerumo ir ištikimybės*“ (Iš 34, 6–7).

Būdami sutverti iš meilės, esame tam, **kad** mylėtume. Argi mes nesukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą? Dėl to nesistebėkime, kad Jėzus mums primena, jog pirmasis Dievo įsakymas yra tas pats, kurį jis išmoko savo jaunystėje, kas rytą melddamasis: „*Klausykis, Izraeli! VIEŠPATS yra mūsų Dievas, vien tik VIEŠPATS. Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visomis jėgomis*“ (Įst 6, 4–5).

Tačiau mes esame sukurti mylėti ir tuos, kurie mus supa. Jau Kunigų knygoje randame įsakymą: „*Mylėsi savo artimą kaip save patį*“ (Kun 19, 18). Šį įsakymą pagal svarbą Jėzus laiko antruoju, kuris „panašus į pirmąjį“ (Mt 22, 39).

Beje, šis įsakymas mums primena, kad egzistuoja ir visiškai teisėta „meilė sau“, kuri anaipso nėra egoizmas. Kad kitus mylėtume, jais gėrėtumėmės, kad juos „atlaikytume“, pirmiausia turime mylėti patys save, nenuvertinti savęs; kaip paprastai sakoma - „būti savo vietoje“.

Krikščionys visada manė, kad meilėje esama tvarkos, ir kiekvienas mūsų privalo:

- *mylėti Dievą;*
- *mylėti pats save;*
- *mylėti kitus.*

4.2. Mūsų meilė privalo būti konkreti, virstanti veiksmis

Nepakanka mylėti vien žodžiais, mylėti reikia „darbu ir tiesa“ (1 Jn 3, 18). Apie didžią „darbų“ svarbą krikščionio gyvenime kalba ir visas šventojo Jokūbo laiškas. „*Ne kiekvienas, kuris man šaukia: 'Viešpatie, Viešpatie!', įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano dangiškojo Tėvo valią*“ (Mt 7, 21). Taigi, vykdyti „dirbti“ yra būtina.

Kitą tariant, nepakanka vien gerų „intencijų“ (sakoma, kad jomis ir pragaras grįstas!); jas reikia įgyvendinti, reikia veikti. Antraip liksime vien svajonių ir planų kupini silpnavaliai.

Jaunasis Evangelijos turtuolis, svajodamas būti tobulas, savo užmojus patikėjo Jėzui, tačiau savo planų atsisakė, sužinojęs, kokios aukos tai pareikalau: išparduoti visą turtą, pinigus išdalyti vargšams ir sekti paskui Mokytoją. Jis iškeliaavo labai nuliūdęs (žr. Mt 19, 15–30).

Zachiejus – priešingai: pusę savo turto atiduoda vargšams ir, jei ką nors galėjo nuskriausti rinkdamas mokesčius, ketina gražinti keturgubai (žr. Lk 19, 1–10).

Vis dėlto Biblija dažnai sugrįžta prie pirmaeilio **širdies, intencijos, motyvacijos** vaidmens mūsų veiksmuose. Apaštalas Paulius eina dar toliau, sakydamas, kad netgi visą savo turta atidavus vargšams galima stokoti meilės! (žr. 1 Kor 13, 3)

Šis klausimas nelengvas ir reikalauja apmąstymų poroje ir komandoje:

* Neturime tenkintis vien žodžiais; esame kviečiami Dievą, pačius save ir savo artimą mylėti labai konkrečiais veiksmais.

* Antra vertus, turime žiūrėti, kad mūsų **intencija** būtų **gryna**; kad mūsų širdis, kurios skatinami veikiamo, būtų tyra. Ar visa tai darome, siekdami „būti pastebėti“, ar iš tiesų norėdami pamaloninti Dievą ir kitus?

Pelenų trečiadienio Evangelija kiekvienais metais mums primena, kokios dvasios turime būti, su kokia „intencija“ privalome imtis gavėnios pastangų (maldos, pasninko, dalijimosi), kad patiktume mūsų Tėvui, kuris regi slaptoje ir mums atlygins (žr. Mt 6, 1–18).

3. Mūsų santuokinė meilė – Dievo Meilės atvaizdas.

Kad atskleistų savo meilę mums, Dievas Biblijoje pasirodo:

- *kartais kaip motina, kupina švelnumo savo vaikams;*
- *kartais kaip motina, apimta rūpesčio;*
- *kartais kaip kantrus ir besizavintis savo žmona sutuoktinis.*

Tokia yra pagrindinė Giesmių Giesmės tema, apie tai kalbėjo ir pranašas Ozėjas. Pastebėjęs, kad negali sau užginti mylėti savo neištikimos žmonos, pranašas suprato, kad Dievas juo labiau nepaisė gausių savo tautos neištikimybių, nes negalėjo išverti jos nemylėjęs.

Tuokdamiesi krikščionys įsipareigoja pasaulyje būti šios besąlyginės Dievo Meilės savo tautai liudytojais. O Dievas tuo pačiu jiems teikia malonę būti ištikimais vienas kitam. Tai – jų Santuokos sakramento malonė.

4.3. Susirinkimo malda

Meilė yra iš Dievo ir išsisknija tikėjime

Mylimieji, mylėkime vieni kitus,
nes meilė yra iš Dievo.
Kiekvienas, kuris myli,
yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą.
Kas nemyli, tas nepažino Dievo,
nes Dievas yra meilė.
O Dievo meilė pasireiškė mums tuo,
jog Dievas atsiuntė į pasaulį savo viengimį Sūnų,
kad mes gyventume per jį.
Meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą,
bet kad jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų
kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes.
Mylimieji, jei Dievas mus taip pamilo,
tai ir mes turime mylėti vieni kitus.
Dievo niekas niekuomet nėra matęs.
Jei mylime vieni kitus,
Dievas mumyse pasilieka,
ir jo meilė mumyse tobula tampa.
Iš to pažįstame, kad pasiliekame jame ir jis mumyse:

jis yra davęs mums savo Dvasios.
Taigi mes matėme ir liudijame,
kad Tėvas atsiuntė Sūnų, pasaulio Gelbėtoją.
Kas išpažįsta, jog Jėzus yra Dievo Sūnus,
Dievas tame ir tas Dieve pasilieka.
Mes pažinome ir įtikėjome meilę,
kuria Dievas mus myli.
Dievas yra meilė, ir kas pasilieka meilėje,
tas pasilieka Dieve, ir Dievas pasilieka jame.
Tuo meilė pasiekia mumyse tobulumą,
kad mes turime tvirtą pasitikėjimą teismo dieną,
nes koks jis yra, tokie ir mes esame šiame pasaulyje.
Nebėra meilėje baimės,
bet tobula meilė išveja baimę.
Baimė bijo bausmės,
ir kas bijo, tas dar netobulai myli.
Mes mylime, nes Dievas mus pirmas pamilo.
Jei kas sakytų: „Aš myliu Dievą“,
o savo brolio nekęstų, – tasai melagis.
Kas nemyli savo brolio, kurį mato,
Negali mylėti Dievo, kurio nemato.

(1 Jn 4, 7–20)

4.4. Klausimai

- Kas mums slypi už nurodymo „mylėti Dievą visa širdimi, visa siela, visomis jėgomis“?
- Kaip mes vykdome pareigą mylėti pačius save?
- Ar savo gyvenimo peržvalgoje (asmeninėse arba poroje) didesnę reikšmę teikiame veiksmams, kuriuos atliekame, ar intencijai, skatinančiai mus tai daryti? Kokia paprastai būna mūsų motyvacija? Ar ji tokia pat, kaip Jėzus mums siūlo Kalno pamoksle?

Ką pasakys Dievas, priėmęs jus į rojų?
-Jau seniai aš tave myliu.

(André Conte-Sponville'o atsakymas TV laidoje)

4.5. Tekstai

1 tekstas „Kvietimas meilei“

Dievas yra meilė; jis mums myli. Visas Šventasis Raštas yra kupinas meilės šauksmo. Tarp kitko, prisiminkime, kad Senajame Testamente „Viešpats yra gailestingas ir mylintis, lėtas pykti ir kupinas ištikimos meilės“, ištikimas savo Sandorai, o Naujajame šv. Paulius tvirtina, kad „nei mirtis, nei gyvenimas, nei angelai, nei kunigaikštystės, nei dabartis, nei ateitis, nei galybės, nei aukštumos, nei gelmės, nei jokie kiti kūriniai negalės mūsų atskirti nuo Dievo meilės, kuri yra mūsų Viešpatyje Kristuje Jėzuje“ (Rom 8, 38–39).

Dievas pirmasis mus pamilo.

Tad pirmiausia turėtume patirti, kad esame Dievo mylimi! „Būtent šią patirtį reikia sustiprinti arba padėti atskleisti. Niekas negali gyventi be meilės, o vien tik Dievas myli mus nepaisydamas mūsų nuopelnų“ (Michel Ulens).

Būdami tikri, kad esame mylimi, ir mes savo ruožtu galime mylėti. Tai ir nurodė Kristus: „Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau“, o patvirtino šventasis Jonas: „Mes mylime, nes Dievas mums pirmas pamilo“ (1 Jn 4, 19).

Jeigu gilinamės į Kristaus žinios esmę, į tai, „ką jis mums sako“ (mūsų temos pavadinimas), suprantame, kad ši (Dievo ir artimo) meilės žinia yra neišvengiama, nes tai lyg raktas nuo statinio, vardu krikščionis; tai – „mano pirmasis įsakymas“.

Šis dvigubas judesys nuo pojūčio, kad esi iš tiesų mylimas, prie meilės kitam labai aiškus Kamilės K. liudijime: „svarbiausia yra didėjantis troškimas vis labiau priimti Dievo meilę, kad būtum taip ja persisunkęs, jog galėtum ją perduoti kitiems“.

Meilė yra vienintelė galia, atskleidžianti mums dalelę to pasaulio, apie kurį Dievas mąstė jį kurdamas.

(iš Nanterre'o kapeliono dienoraščio)

4.6. Kai „susėdame kartu“

- 1) Kaip konkrečiai šiais metais mes galime padėti vienas kitam „klausytis“ Dievo Žodžio?
- 2) Ar mes stengiamės tarpusavyje pasidalyti mintimis apie dienos skaitinį, aptarti tai, kas mus jame sujaukino, ką ir kaip Dievo Žodis paskatino mus padaryti ar nepadaryti.

Jeigu jūs ieškote laimės, maža tikimybė, kad ją rasite. Ieškoti reikia Meilės. O meilės pasekmė yra džiaugsmas.

(T. F. Varillon²)

² Varillon T.F. Gyventi krikščionybė. Centurion, p. 182

5. TREČIASIS SUSITIKIMAS

JIS MUMS SAKO: „IŽIEBIAU JUMYSE ŽIBURĮ, KAD RODYČIAU JUMS KELIĄ“

Netobulam Dievo kūriniai žmogui būtina Dievo pagalba, kad galėtų mylėti taip, kaip jis. Tad Dievas duoda mums gaires, kad galėtume mylėti labiau.

Gairių, kaip mums elgtis, dažnai ieškome išorėje, nors mumyse pačiuose veikia tarsi „vidinis kompasas“, padedantis nujausti, kur yra gėris ir blogis. Tai – tarsi tylus vidinis balsas, beje, kartais mus trikdantis. Jį vadiname **sąžine**.

- *Ar per mūsų sąžinę mums kalba Dievas?*
- *Kaip tai pajuntame?*
- *Kaip sąžinę ugdome?*

5.1. Sąžinės balsas

Apaštalas Paulius atkreipia mūsų dėmesį į tai, kad ir Dievo nepažįstantys pagonys turi sąžinę (Rom 2, 14). Dėl to daugybė Dievą netikinčių „geros valios žmonių“ veikdami „pagal savo sąžinę ir širdį“ gerbia žmonių teises ir už jas kovoja, nes jaučia, kad tik šis kelias veda į gėrį ir humanizmą.

„Kai jokio įstatymo neturintys pagonys iš prigimties vykdo įstatymo reikalavimus, tada jie – neturintys įstatymo – yra patys sau įstatymas. Jie įrodo, kad įstatymo reikalavimai įrašyti jų širdyse, ir tai liudija jų sąžinę bei mintys, kurios tai kaltina, tai teisina viena kitą...“ (Rom 2, –15).

Vatikano II susirinkimas šį šv. Pauliaus mokymą apibendrina taip: „savo sąmonės gelmėse žmogus aptinka įstatymą, kurio nėra pats sau davęs, bet kurio privalo klausyti. Visada raginas mylėti ir daryti gera, bet vengti bloga balsas, reikalui esant, suskamba širdies klausai: tai daryk, to venk. Tad žmogus turi savo širdyje Dievo įrašytą įstatymą, kuriam paklusti reikalauja pats asmens orumas; pagal tą įstatymą jis ir bus teisiamas“ (Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 16).

Kitaip sakant, mūsų širdies gelmėse įrašydamas šį įstatymą, Dievas atskleidžia mums savąją pasaulio viziją. Dėl to mes ir atpažįstame moralinės Tiesos „spindesį“, kad mūsų širdies gelmėse ji šviečia kaip didelė saulė. Juk jau labai anksti vaikas pradeda suvokti, kaip negra būti piktam...

5.2. Balsas, kurį ne visada norime girdėti

Kadangi esame visiškai laisvi, tylų balsą, kalbantį mūsų širdies gelmėse, galime išgirsti arba ne. Žmogus turi galią atpažinti gėrį, bet pasirinkti blogį. Daryti bloga, žinant, kas yra gėris, – būtent tai ir sudaro **moralinės kaltės** esmę. Dievo įdiegtą gėrio siekimą žmoguje žaloja slaptas bendradarbiavimas su blogiu. Dėl to kitas balsas nukreipia mus nuo gyvybiškai svarbaus įstatymo, įrašyto mūsų prigimtyje. Krikščionys supranta, kad ši žaizda – tai **gimtosios nuodėmės** padarinys: Adomas pasinaudojo žmogui suteikta laisve, pasiduodamas savo puikybei ir pasirinkdamas blogį (prisiminkime žalčio pažadą: „jūs būsite kaip dievai“). Adomui nepakako nuolankumo suvokti, kad kelias į dieviškumą yra laipsniškas (žr. 1 skyrių).

Kalbėdamasis su savo sąžine, krikščionis kalbasi su Dievu. Šv. Bonaventūras rašo: „sąžinė yra kaip Dievo šauklys ir pasiuntinys. Nors mums atrodo, kad mus ragina sąžinė, nurodymas kyla ne iš jos pačios. Sąžinė jį perduoda iš Dievo kaip šauklys, skelbiantis karaliaus įsaką“. Sąžinė daro žmogų atvirą priimti Dievo duotą įstatymą ir ragina gyvenime šio įstatymo laikytis. Ką Dievas skelbia, žmogus gali laisvai atmesti, žinodamas, kad toks elgesys jį atitolins nuo Dievo jam siūlomo gyvenimo. Tai vadiname **nuodėme**. Nuodėmė, kaip pastebi X. Thévenot, prasideda nuo neatidumo Dievo Žodžiui: „klausydamasi žalčio

prasimanymų, moteris (...) tarsi praplečia Dievo draudimo ribas: 'Dievas mus pasakė: jūs nevalgysite gėrio ir blogio pažinimo medžio vaisių ir **jų neliesite**', nors liesti vaisių nebuvo uždrausta. Štai kodėl Naujasis Testamentas ragins: „Budėkite ir melskitės, kad nepatektumėte į pagundą“. Budėti – tai būti nuolat pasirengusiam priimti Dievo Žodį.“³

Dievo tautos istorijoje toks pasirinkimas iškilo daugybę kartų, pvz., kai teko rinktis laimės ir gyvenimo ar blogio ir mirties kelią – juk tokia iš tiesų buvo šio pasirinkimo esmė per tremtį dykumoje. Kartais tauta pasirinkdavo nužmogėjimo kelią nusigręždama nuo Dievo, atsisakydama keliauti link jo ir pasilikdama garbinti aukso veršį, nes tai nereikalavo pastangų, būtinų skinantis kelią pirmyn...

Nepakludami savo moralinei sąžinei, galiausiai žmonės ją užtemdo. Štai kodėl sąžinę būtina ugdyti.

5.3. Sąžinę privalome ugdyti

Iš istorijos gerai žinome, kiek amžių prireikė, kol žmogus suvokė vergovės, kankinimų, abortų žalą... Ir šiandien dar ne visiems ji akivaizdi, nes mūsų sąžinė nėra neklystantis teisėjas, ji gali apsirikti.

- Sąžinę gali temdyti „nuodėmės struktūros“, kurių apsupti mes gyvename. Juk egzistuoja visiškai neteisingas kolektyvinis mentalitetas: užtenka prisiminti vien tuos, kurie mano turį teisę sukčiauti deklaruodami mokesčius arba tiesiog švaistyti savo pinigus...

- Sąžinė gali būti apakinta to, ką vadintume „blogu tikėjimu“: kai gyvename ne taip, kaip galvojame, imame galvoti taip, kaip gyvename. Kai kurios klaidos gali būti padarytos dėl mūsų neįveikiamo nemokšiško, tačiau yra klaidų, kurių nematome vien dėl to, kad nesistengiame atsigręžti į šviesą arba iš viso ją atmetame. Būtent tai mums ir primena Evangelija pagal šv. Joną, pasakodama apie žydus, nenorėjusius artintis prie Jėzaus, pasaulio Šviesos, nes „jų darbai buvo pikti“ (Jn 3, 19). Ir priešingai, – tęsia evangelistas, – „kas vykdo tiesą, tas eina į šviesą“ (Jn 3, 21).

„Sąžinė kaip galutinė instancija, teisianti konkretų veiksma, praranda savo vertę, kai yra *pakaltinamai klystanti* arba kai žmogus 'mažai tesirūpina tiesos ir gėrio ieškojimu ir [...] sąžinė beveik apanka dėl nuolatinio skendėjimo nuodėmėse'. Būtent dėl tokio sąžinės iškreipimo pavojaus perspėja Jėzus: 'Kūno žiburys yra akis. Todėl, jei tavo akis sveika, visam tavo kūnui bus šviesu. O jei tavo akis nesveika, visas tavo kūnas skendės tamsoje. Taigi, jei tavyje esanti šviesa tamsi, tai kokias baises toji tamsa!'“ (Mt 6, 22-23) (*Veritatis Splendor*, 63).

5.3.1. Sąžinės ugdymo keliai

Kai suaugame, tampame atsakingi už savo sąžinę. Dėl to ir toliau turime stengtis ją lavinti, „vaduoti“ savąją laisvę iš netikusio auklėjimo sukeltų komplikacijų ar nehumaniškos visuomenės įtakos...

Mus vienijantis Santuokos sakramentas iškelia užduotį padėti ugdyti sąžinę vienas kitam:

- rūpinantis tiesa, nes „sąžinės vertė visuomet kyli iš tiesos“ (*Veritatis Splendor*, 63);
- dažnai „lankant“ Dievo Žodį ir juo dalijantis tarpusavyje;
- pasirenkant tinkamą literatūrą kasdieniam skaitymui;
- bendrai priimant sprendimus: juos aptarti „susėdus kartu“ ir leidžiant vadovauti Šventajai Dvasiai („...tai liudija ir mano sąžinė Šventojoje Dvasioje“, primena apaštalas Paulius (Rom 9, 1)...

Mūsų sąžinę ugdyti labai padeda ir Bažnyčia (žr. 7 skyrių).

Savo ruožtu mes – tėvai, katechetai, mokytojai, jaunimo vadovai – esame atsakingi už kitus: „atlikdami auklėjimo pasiuntinybę, kurią gauna dalyvaujant Dievo kūrybos darbe,

³ Nuodėmės: ką apie jas galima pasakyti?“ *Salvator*. 1983, p. 40-44

krikščionys tėvai gauna naują ir specialią pagalbą iš Santuokos sakramento, kuris pašvenčia juos tikrai krikščioniškam vaikų auklėjimui, tai yra kviečia juos dalyvauti paties Dievo Tėvo ir Išganytojo Jėzaus Kristaus galioje ir meilėje, taip pat motiniškoje Bažnyčios meilėje, suteikia jiems išminties, patarimo, tvirtumo ir kitų Šventosios Dvasios dovanų, kad padėtų vaikams tobulėti kaip krikščionims. Dėl Santuokos sakramento tėvų auklėjimas tampa garbingas ir įgyja pašaukimo pobūdį, tikraja ir tiksliaja prasme tampa Bažnyčios „tarnyste“ ugdant naujus jos narius“ (*Familiaris Consortio*).

Mūsų atsakomybė bei pareiga – ne tik ugdyti mums patikėtų žmonių sąžinę, bet ir išmokyti juos gerbti mūsų bei kitų žmonių sąžinę. Vatikano II susirinkimas pabrėžė žmogaus sąžinės neliečiamumą : niekada negalime kito žmogaus versti veikti prieš savo sąžinę.

5.4. Dievo Žodis

Jėzus prabilo:

*„Aš atėjau į šį pasaulį daryti teismo, –
kad neregiai praregėtų,
o regintieji apaktų“.*

Prie jo esantys fariziejai, tai išgirdę, paklausė: „Tai gal ir mes akli?“ Jėzus atsakė:

*„Jei būtumėte akli,
neturėtumėte nuodėmės,
bet štai jūs sakote: 'Mes neakli!' –
Taigi jūs kalti“*

(Jn 9, 39–41)

5.5. Poroje

5.5.1. Dalijimasis Žodžiu

- Kodėl Jėzus fariziejus laiko aklais?
- Kuo pasireiškia mūsų aklumas?
- Ką mums duoda Jėzus?

Susėdus kartu

- Ar stengiamės ugdyti vienas kito sąžinę?
- Kuo tai pasireiškia?
- Ar mūsų „susėdimas kartu“ yra Dievo nušviestas? Kokių priemonių imamės: maldos? skaitome Dievo Žodį? ...
- Kaip ugdome savo vaikų sąžinę? Ką dar turėtume padaryti?
- Sakoma, kad santuokoje egzistuoja ne vien asmeninė sąžinė, kad čia gimsta ir „santuokinė“, poros sąžinė. Ką apie tai manome?

5.5.2. Gairės gyvenimo regulai

- Rasti naują būdą lavinti savo sąžinę: perskaityti kokį nors Bažnyčios dokumentą ar išklaustyti paskaitą;
- Pasimatyti su dvasios vadovu, jeigu jį turime;
- Labiau pasirūpinti vieno ar kito vaiko sąžinės ugdymu kurioje nors srityje.

5.6. Giesmė

Solistas: Aš išdaviau tavo meilę;

naktį paleidau mane vedusią tavo ranką.
Aš neatpažinau, kad šviesa manyje
yra tavojo, Tėve, vardo šlovės atspindys;
aš tai pamiršau.

Priegiesmis: Nesu vertas vadintis tavo vaiku.

1. Aš pakilsiu, – sako Viešpats, –
ir eisiu ieškoti tavęs anapus tavo baimės.
2. Aš pakilsiu, – sako Viešpats, –
ir atvesiu tave prie savo buveinės slenksčio.
3. Aš pakilsiu, – sako Viešpats, –
ir apvilksiu tave šventės rūbu.
4. Aš pakilsiu, – sako Viešpats, –
nes nepamiršau savojo, Tėvo, vardo.

5.7. Komandoje

Klausimai pasidalijimui mintimis apie temą:

- Kaip mes pajuntame savo sąžinės „balsą“?

Ar galime išvardyti keletą atvejų, kai jo neklausėme? Arba mums buvo nemalonu jį girdėti?

- Ar manome, kad per mūsų sąžinę kalba Dievas?
- Kaip konkrečiai laviname savo sąžinę?
- Kaip ugdome savo vaikų sąžinę? Su kokiais sunkumais susiduriame?

Ar šia atsakomybe dalijamės su kitais (mokytojais, katechetais, jaunimo judėjimų vadovais...)?

Ar pageidautume, kad šiuo atveju mums būtų labiau padedama? Gal norėtumėme nusimesti šią našlą? O gal priešingai, – kad niekas kitas į tai nesikištų?

5.8. Tekstas

„Sąžinės teismas yra **praktinis teismas**, t.y. toks, kuris nurodo žmogui, ką jis turi daryti arba nedaryti, arba kuris įvertina jau atliktą jo veiksmą. Tai teismas, taikantis konkrečiai situacijai racionalų įsitikinimą, kad gera reikia mylėti, o bloga vengti. Tai pirmasis praktinio proto principas, priklausantis prigimtiniam įstatymui ir net sudarantis jo pagrindą, nes jis išreiškia pirmąjį gėrio ir blogio supratimą, atspindintį Dievo kuriančiąją išmintį, kuri kaip nesunaikinama kibirkštis (*scintilla animae*) žiba kiekvieno žmogaus širdyje. Prigimtinis įstatymas nušviečia objektyvius ir visuotinius moralinio gėrio reikalavimus, o sąžinė taiko įstatymą konkrečiais atvejais ir šitaip tampa žmogaus vidiniu reikalavimu, kvietimu daryti gera konkrečioje situacijoje. Tad sąžinė prigimtinio įstatymo šviesoje formuluoja **moralinį įpareigojimą** – daryti tai, ką žmogus sąžinės aktu **pažįsta** kaip **čia ir dabar** jam skirtą gerį. Visuotinis įstatymo ir įpareigojimo pobūdis, protui apibrėžus jų pritaikymą kasdieniame gyvenime, ne panaikinamas, bet veikiau pripažįstamas.“

(Ištrauka iš enciklikos *Veritatis Splendor*, 59)

5.9. Pagalbinė medžiaga

Trys moralės dimensijos

- **Visuotinė (bendroji)** dimensija. Ją apibūdina I.Kanto aforizmas: „visada veik taip, tarsi tavo veiksmo pradas būtų visuotinis“: kitaip sakant, kas atsitiktų, jei visi žmonės imtų taip elgtis? Ši dimensija atsiskleidžia per taisykles ar įstatymus (pvz., „svetimšalį reikia gerbti“).

- Visuotines (bendrąsias) taisykles konkrečiu atveju konkrečioje visuomenėje gyvenantis žmogus taiko, vadovaudamasis moralės principais arba **ypatinga, atskira** moralės dimensija (pvz., ką reiškia „gerbti svetimšalį Prancūzijoje 1997 metais?“).

- Tačiau žmogus gali rinktis, taikyti ar ne šiuos principus savo kasdieniame gyvenime. Tai – **asmeninė** moralės dimensija, pasireiškianti, kai tenka daryti sprendimus (pvz., „ar šiandien aš noriu šį pabėgėlį priimti į savo namus?“).

Kai nutylame, prabyla Dievas. Kai vanduo tyvuliuoja, atspindi vaizdus, kurie pradingsta vandens sūkudimus (*Emmanuel Berl*)

6. KETVIRTASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: « SUDARIAU SU JUMIS SANDORĄ »

Dievas davė žmogui vidinę šviesą, kad gyvenime ji rodytų jam kelią. Ši šviesa – tai sąžinė (žr. 3 skyrių). Tačiau argi iš pradžių (tiek kalbant apie visą žmoniją, tiek apie atskirą žmogų) šios intymios, silpnos ir mirksinčios šviesos nereikia auginti, ugdyti, gryninti? Ir ar ne dėl to Dievas žmogui įteikė dar vieną dovaną: Įstatymą?

- Ar mes manome, kad dešimt Dievo įsakymų yra pagrįsti meile?
- Ar jo įsakymai yra mums elgesio vadovas?

Žodis „įstatymas“ šiandien nepopuliarus. Dėl to būtina suprasti, kokia tikrovė slypi už jo Biblijos apreiškime, nes būtent ši tikrovė gyvenime mums yra svarbiausia.

6.1. Įstatymas kyla iš Sandoros

Didžioji Biblijos tikrovė yra Sandora. Ji atskleidžia Dievo, siekiančio, kad žmonės gyventų bendrystėje, meilės bendrystėje su juo, užmojo esmę (žr. 2 skyrių). Įstatymas yra glaudžiai susijęs su dieviškuoju Izraelio išrinkimu, kurį ir užbaigia Sandora. Į Dievo pažadą žmogus privalo atsiliiepti paklusdamas tam, ką nurodo Įstatymas.

Sudarant Sandorą tai akivaizdu, nes ji yra ir išipareigojimas laikytis Dievo Įstatymo. Viešpačiui pareiškus: „o dabar, jei paklusite mano balsui ir laikysitės mano sandoros, jūs būsite mano nuosavybė, brangesnė man už visas kitas tautas“, – tauta sutartinai atsako: „Visa, ką tik Viešpats kalbėjo, darysime!“ (Iš 19, 3–8). Ši Sandora bus užantspauduota paaukotų jaučių krauju: „tada, paėmęs Sandoros knygą, Mozė ją garsiai perskaitė žmonėms. O žmonės sakė: ‘visa, ką Viešpats pasakė, vykdysime ir būsime klusnūs’. Mozė paėmė kraują ir juo pašlakstė žmones, tardamas: ‘tai kraujas Sandoros, kurią Viešpats sudarė su jumis pagal visus šiuos žodžius’“ (Iš 24, 7–8).

Dėl to Įstatymo reikalavimai, nors ir atrodo griežti, iš tiesų yra malonė, nes jie yra tam, kad Izraelio tauta taptų šventa Dievo tauta: „jūs būsite mano tauta, o aš būsiu jūsų Dievas“.

6.2. Įstatymas – Dievo dovana

Tad dabar į Įstatymą galime žvelgti kaip į Dievo dovaną. Tačiau pirma turėtume patikslinti: hebrajų kalbos žodžio *tora* reikšmė yra platesnė, ne vien juridinė, kaip mūsų šio *įstatymo*. *Tora* suprantama kaip paties Dievo duoti „pamokymai“ žmonėms, nurodantys, kaip jie turi elgtis, kad galėtų keliauti laimės ir gyvybės keliu. Vadinasi, Dievo Įstatymas yra nuostabi dovana, įteikta žmogui, kad šis galėtų priimti esminį sprendimą, nukreipsiantį visą jo egzistenciją: „Štai! Šiandien padėjau prieš tave gyvenimą ir gerovę, mirtį ir pražūtį. Jei laikysies Viešpaties, savo Dievo, įsakymų, kuriuos šiandien duodu tau, mylėsi Viešpatį, savo Dievą, eisi jo keliais, laikysies jo įsakymų, įstatų ir įsakų, tada klestėsi ir tapsi gausus, o Viešpats, tavo Dievas, tave laimins krašte, kurio eini paveldėti. Tačiau jei tavo širdis nusigręš, neklausysi ir būsi išvestas iš kelio garbinti svetimų dievų ir jiems tarnauti, šiandien tau pasakau, kad tikrai žūsite. Ilgai neišliksite žemėje, kurios, pereidami Jordaną, einate paveldėti. Šiandien šaukiu dangų ir žemę liudyti prieš tave: padėjau prieš tave gyvenimą ir mirtį, palaiminimus ir prakeikimus. Rinkis gyvenimą, kad tu ir tavo palikuonys būtumėte gyvi, mylėdami Viešpatį, savo Dievą, jo balso klausydami ir jam atsiduodami. Nes tai reiškia tau gyvenimą – ilgą gyvenimą tau žemėje, kurią Viešpats prisiekė duoti tavo protėviams – Abraomui, Izaokui ir Jokūbui“ (Ist 30, 15–20).

Įstatymas Dievo tautos nariams tampa ir palaimos versme: „jei ištikimai klausysi Viešpaties, savo Dievo, balso, uoliai vykdydamas visus jo įsakymus, kuriuos šiandien tau duodu, Viešpats, tavo Dievas, išaukštins tave virš visų žemės tautų. Jei klausysi Viešpaties, savo Dievo, balso, tau ateis ir tave užlies visi šie palaiminimai:

Palaimintas būsi mieste, palaimintas būsi ir kaime!

Palaimintas bus tavo iščių vaisius, tavo žemės derlius bei tavo gyvulių vaisius, bandos ir kaimenės prieauglis.

Palaiminta bus tavo pintinė ir tavo gelda!

Palaimintas būsi pareidamas ir palaimintas būsi išeidamas!

Priešus, puolančius tave, Viešpats sutriuškins tavo akyse. Tave jie puls vienu keliu, bet nuo tavęs bėgs septyniais keliais. Viešpats įsakys palaimai būti su tavimi tavo klėtyse ir visur, ką tu imiesi daryti, – jis laimins tave krašte, kurį Viešpats, tavo Dievas, tau duoda. Tave Viešpats padarys savo šventa tauta, kaip jis yra tau prisiekęs, jei laikysiesi Viešpaties, savo Dievo, įsakymų ir eisi jo keliais. Matys visos žemės tautos, kad tu esi vadinamas Viešpaties vardu, ir tavęs jos bijos. Viešpats aprūpins tave gausia gerove, iščių vaisiumi, gyvulių prieaugliu ir žemės derliumi krašte, kurį Viešpats prisiekė tavo protėviams duoti tau. Tau Viešpats atidarys savo turtingą išdą, dangų, kad, laikui atėjus, parūpintų lietaus tavo kraštui, ir laimins visus tavo rankų darbus. Tu skolinsi daugeliui tautų, bet pats nesiskolinsi. Viešpats tave padarys galva, o ne uodega, tu būsi visuomet viršuje ir niekad apačioje, jei tik klausysi ir ištikimai laikysiesi Viešpaties, savo Dievo, įsakymų, kuriuos tau šiandien duodu. Nenukrypki nei į dešinę, nei į kairę nė nuo vieno įsakymų, kuriuos jums šiandien duodu, apie kitus dievus ir tarnavimą jiems“ (Įst 28, 1–14).

Kadangi Įstatymas toks apstus, tikinčiajam jis tampa nepaliamiamų apmąstymų ir šlovinimo objektu. Tai puikiai atsispindi psalmėse, ypač – ilgoje Ps 119: „laimingi, kurių kelias be priekaišto, kurie gyvena pagal Viešpaties Mokymą... Gilinuosi į tavo įsakymus, išžiūriu į tavo kelius. Mėgaujuosi tavo įstatais; tavo žodžio paisysiu... Suteik man išvalgos laikytis tavo Mokymo ir visa širdimi jam paklusti...“ ir t. t. (*perskaitykite šią psalmę*).

6.3. Įstatymas yra auklėtojas

Šv. Paulius puikiai išaiškino, kad Įstatymas yra tam, kad auklėtų Dievo tautą ir kad šis auklėtojas veda tautą į Kristų (Gal 3, 24–25).

Tai visiškai akivaizdu atskleidus Įstatymo esmę – Dekalogą. Jis buvo duotas, primenant Izraelio tautos išvadavimą iš Egipto. Kad galėtų tarnauti Dievui, Izraelis privalėjo būti išvadotas iš bet kokios vergovės: „tada Dievas ištarė visus šiuos žodžius: ‘Aš esu Viešpats, tavo Dievas, kuris išvedžiau tave iš Egipto žemės, iš vergijos namų. Neturėsi kitų dievų, tik tai mane...’“ (Iš 20, 1–21 *perskaityti iki galo; taip pat perskaityti Įst 5, 6–21*).

Iš tikrųjų Dekalogas tikrai išryškina „prigimtinį įstatymą,“ kurį Kūrėjas įrašė žmogaus širdyje, šitai padėdamas jam lengviau ir paprasčiau išgirsti savo sąžinės balsą (žr. 3 skyrių). Kaip liudija visa Izraelio istorija, Dievo tautos auklėjimas dieviškuoju įstatymu bus ilgas ir sunkus, pažymėtas nesėkmių ir pasikartojančių nuopolių. Dievas savo tautai siųs pranašus, kad šie nuolat primintų jai Sandoros kelią, pažymėtą Įstatymu. Pranašai skelbs naują erą, kuomet Įstatymas bus įrėžtas nebe akmens plokštėse, – Dvasia įrašys jį į širdis ir jas perkeis (Jer 31, 33; Ez 36, 26; taip pat žr. 5 ir 6 skyrius).

6.4. Įstatymas nušviečia, meilė pastūmėja

Kad ir koks svarbus būtų Įstatymo vaidmuo, vis dėlto jis ribotas. Įstatymas tėra tik priemonė, pasitarnaujanti meilei. Jei Įstatymą laikome tikslu, jis tampa kliūtimi, pargriaunančia mus į legalizmą ir fariziejiškumą. Tampa aišku, kodėl šv. Paulius kritikuoja Įstatymą, leidžiantį pažinti gėrį, tačiau nesuteikiantį jėgų jo siekti. Jis griežtai pareiškia, kad žmogus nuteisinamas ne Įstatymo darbais, bet vien tikėjimu į Jėzų Kristų (žr. Gal 2, 16; Rom 3, 28). Šv. Paulius, kaip darė ir pranašai, atskleidžia, koks pavojus kyla vien išoriškai laikantis Įstatymo, neįtraukiant į tai širdies, ir užkerta kelią klaidingai išganymo sampratai: žmogus

išsigelbėja ne dėl to, kad laikosi dieviškojo Įstatymo, – tikėjimas į Kristų jį išgelbsti dovanai (žr. 5 ir 6 skyrius).

Ar tai reiškia, kad tikinčiam Kristų nebeegzistuoja jokios elgesio taisyklės? Be abejo, jos išlieka, tačiau kyla iš meilės, tokios meilės „kaip Kristaus“, kurią Šventoji Dvasia įkvepia į žmogaus širdį, kad ją perkeistų. Taip Įstatymas, išsaugodamas savo, kaip auklėtojo, vaidmenį, tampa „Kristaus įstatymu“, pasitarnaujančiu *agapės* meilei (šis graikiškas žodis reiškia meilę, kuri yra paties Dievo gyvenimas, perduodamas mums), kad būtume visiškai evangelizuoti.

6.5. Sutuoktinių poros sandora

Krikščionių santuoka yra Dievo Sandoros su žmonija, santuokinės Kristaus ir Bažnyčios sąjungos sakramentas. Vadinasi, Kristus dalyvauja šiame Sandoros slėpinyje, drauge regimai jį liudydamas žmonėms. Dėl to krikščionių porą ypač giliai paliečia meilės, kuria pagrįsta Sandora, reikalavimas: žmogišką poros meilę turi perkeisti *agapės* meilė. Tačiau kelyje link aukštesnės meilės savo vaidmenį atlieka ir Įstatymas. Psichologai teigia, kad savo draudimais Įstatymas suteikia asmenybei tam tikrą struktūrą. Tą patį galime pasakyti ir apie sutuoktinių porą. Štai kodėl dera atkreipti dėmesį į tai, kaip Bažnyčia mums siūlo ugdyti sąžinę (žr. 3 ir 7 skyrius).

6.6. Mąstymo gairės (*pasirinktinai*)

6.6.1. Dalijantis mintimis poroje

- Apie ką spontaniškai imame galvoti išgirdę žodį „įstatymas“? Ar skaitant šį skyrių mūsų samprata pasikeitė?
- Kaip mes išgyvename savo neištikimybę Dievo Įstatymui?
- Ar drįstame ką nors drausti savo vaikams? Ar paaiškiname jiems, kodėl tai darome?

6.6.2. Dalijantis mintimis komandoje

- Sakoma, kad kiekvienas žmogus pats privalo nueiti jau žmonijos įveiktą kelią, kad įgytų moralinę sąžinę. Ir dėl to jam būtinas Įstatymas. Ką manote jūs?
- Kas jums yra Dekalogas? Kokią reikšmę šiam žodžiui suteiktumėte šiandien?
- Ar patyrėte konfliktą tarp civilinio įstatymo ir Dievo Įstatymo? (Pateikite konkrečių pavyzdžių). Kaip tą konfliktą išsprendėte? Koks argumentas nulėmė?..

6.7. Susirinkimo malda

Tada Dievas ištarė visus šiuos žodžius:

„Aš esu VIEŠPATS, tavo Dievas, kuris išvedžiau tave iš Egipto žemės, iš vergijos namų.

Neturėsi kitų dievų, tik tai mane.

Nedirbsi sau drožinio nei jokio paveikslo, panašaus į tai, kas yra aukštai danguje ir kas yra čia, žemėje, ir kas yra vandenyse po žeme. Jiems nesilenksi ir jų negarbinsi, nes aš VIEŠPATS, tavo Dievas, esu pavydus Dievas, skiriantis bausmę už tėvų kaltę vaikams – trečiajai ir ketvirtajai kartai tų, kurie mane atmeta, bet rodantis ištikimą meilę iki tūkstantosios kartos tiems, kurie mane myli ir laikosi mano įsakymų.

Nenaudosi piktam VIEŠPATIES, savo Dievo, vardo, nes VIEŠPATS nepaliks nenubausto to, kuris naudoja piktam jo vardą.

Atsimink, kad švęstum šabo dieną. Šešias dienas triūsi ir dirbsi visus savo darbus, bet septintoji diena yra VIEŠPATIES, tavo Dievo, šabas: nedirbsi jokio darbo – nei tu, nei tavo

sūnus ar duktė, nei tavo vergas ar vergė, nei tavo galvijai, nei ateivis, gyvenąs tavo gyvenvietėse. Nes per šešias dienas VIEŠPATS padarė dangų ir žemę, jūrą ir visa, kas yra juose, bet septintąją dieną jis ilsėjosi. Todėl VIEŠPATS septintąją dieną palaimino ir ją pašventino.

Gerbk savo tėvą ir motiną, kad ilgai gyventumei krašte, kurį VIEŠPATS, tavo Dievas, tau skiria.

Nežudysi.

Nesvetimausi.

Nevogsi.

Neliudysi melagingai prieš savo artimą.

Negeisi savo artimo namų: negeisi savo artimo žmonos ar vergo ir vergės, ar jaučio, ar asilo, ar bet ko, kas priklauso tavo artimui.“

6.8. Tekstas: ...Pradėk gerbti

...Kadangi jūs pradėsite gerbti, daugiau nebesakysite: žvakę įžiebusi ir panosėje murmanti senolė yra prietaringa. Arba: šis vaiką įsimylėjęs vyras tikrai yra gėjus. Arba: šis įniršęs revoliucionierius – netikęs žmogus. Arba: šis kunigas blogas, nes miega su moterimi. Arba: ši savo vaikus ūdijanti vaidinga moteris yra ligonė. Tu nekalbėsi nieko panašaus. Neįkalinsi savo brolio. Nežudysi.

Jūs pradėsite gerbti ir nebesakysite: Dievas yra tai ar tai, jis yra arba jo iš viso nėra (kitaip sakant, jis yra toks, kaip aš jį įsivaizduoju; arba tokio Dievo, kokį aš įsivaizduoju, nėra). Jūs nebeaiškinsite man, kas jums tinka, ir neatmesite manyje to, kas nepriimtina jūsų ausims, kad galėtumėte pateisinti savo nusikaltimus. Tu nedirbsi mano atvaizdo.

Jūs nesiblaškysite šen ir ten veikiami savo nuotaikos, galimybių, mados, patogumų, bet liksite stovėti ant tiesos ir teisingumo uolos. Tačiau jūs žinosite, kad nei tiesa, nei teisingumas jums nepriklauso – man niekas nekelia tokio siaubo kaip fanatizmas, pasibjaurėtiną neįkainojamo gėrio pasisavinimas. Jūs neaukštinsite nei pinigų, nei prievartos, nei galios, nei savo malonumų, nei kokio nors valdovo, mokytojo ar tėvo, nei patys savęs. Būsime laisvi. Tu neturėsi jokių kitų dievų, tik tai mane.

Jūs pradėsite gerbti. Paliksite tėvą ir motiną, kad gyventumėte savo gyvenimą po mano saule. Neišmainysite savo tėvo ar motinos į nieką kitą netgi (ir ypač) norėdami kam nors labiau pasitarnauti. Jūs juos paliksite, iškeliausite pakankamai toli, kad galėtumėte iš naujo pamatyti juos tokius, kokie jie yra, iš tiesų pažinti vyrą ir moterį, labai panašius į jus pačius, ir pajusti dėkingumą už tai, kad jie davė jums gyvybę. Net jeigu jie nedavė jums nieko daugiau, net jeigu jūsų atsiradimo jie visai netroško arba užkrovė jums savo bėdas ir vargą, jie davė jums gyvybę, – tai, kas pranoksta juos pačius, nes kyla iš manęs, o per juos vien tik ateina; dėl to jūs ir gimėte – be jų jūsų nebūtų. Pagaliau (galbūt ir didele kaina) būsite su jais sutaisyti. Tu gerbsi savo tėvą ir motiną.

Jūs pradėsite gerbti ir neatimsite iš kito jo gėrio, to kas jam priklauso, leidžia gyventi, palaiko jo egzistenciją. Neatimsite jo maisto, darbo, jo namų, neatimsite iš jo to, ką jis myli: jo žmonos, vaikų, brolių, draugų. Neatimsite iš jo įsitikinimų, vilties, troškimų, neatimsite kūrinio, į kurį jis sudėjo savo dvasią, širdį ir rankas. Neatimsite jo gyvybės. Neatimsite jo mirties. Neišplėšite iš jo nieko, kas jį gyvenime palaiko. Tu neatimsi kito žmogaus gėrio. Nesisavinsi jo moters.

Jūs pradėsite gerbti – nė vieno nebevadinsite bailiu, nenaudėliu, nedorėliu, nė vieno nebevadinsite miesčioniu, neūžauga, negru, mulatu, mentu, bolševiku, iš anksto žinodami, kad tai, kas iš jūsų burnos išsprūsta kaip pašaipa, žeidžia kito žmogaus orumą. Dėl to, kad ir kas nutiktų, jūs nesišaipysite iš tokio žmogaus. Ten, kur esu aš, žmogaus žodis nebus teršiamas; jūs nesuteršite savo žodžio atsisakymu vykdyti teisingumą, apgaulingu kvietimu, niekingu įžeidimu, tiesos iškraipymu, šantažu – bet kuo, kas klaidina ar daro nelaimingą kitą žmogų.

Jeigu blogai kalbėsite apie mane, nebūsiu dėl to pernelyg griežtas – vadinasi, nemokate apie mane kalbėti gerai; aš girdėsiu jūsų šauksmus, prakeiksmus, murmėjimą ir įstengsiu suprasti, kad taip darote dėl to, kad manęs nepažįstate arba, deja, jums siūloma mane įsivaizduoti visiškai kitokį nei esu iš tiesų, ir dėl to jūs imate mane keikti arba iš viso liaujatės manimi domėtis. Tačiau tikrai nebūsiu atlaidus, jeigu jūs įnirtingai triuškinsite tuos, kurie mane liudija ten, kur jūs esate, jeigu negerbsite tiesos, gyvybės, o svarbiausia, – jeigu negerbsite panašaus į save, to, kuris yra priešais jus, – jeigu negerbsite kito žmogaus. Tu nepiktžodžiausi, melagingai neliudysi prieš savo artimą.

Jūs gyvensite ne vien dėl to, kad dirbtumėte, turėtumėte pinigų, galėtumėte pramogauti, didinti savo galią, naudingai įtaisyti saviškius. Savo gyvenime paliksite pakankamai laiko ir poilsiui, laisvalaikiui, kurį praleisite kartu su kitais žmonėmis, būdami jiems dėmesingi, nes jie yra neįkainojami. Rūpestingai paliksite vietos man. Mano Dieną gerbti tu privalėsi.

Jūs pradėsite gerbti. Ir tuomet jums atsivers neįsivaizduojamas kelias – net jei eidami juo nepaprastai kentėsite, niekas nebeatims jūsų džiaugsmo, nes tai yra mano laimės kelias.⁴

6.9. Pagalbinė medžiaga: skirtingos žodžio „įstatymas“ reikšmės

Tora (hebrajiškai *tora* reiškia įstatymą) pirmiausia vadinamos pirmosios penkios Biblijos knygos, priskiriamos Mozei, kuriose išsakyta Dievo valia jo tautai.

Tiesiogine prasme įstatymas – tai Dievo apreiškti pamokymai Izraeliui, kaip jis turi elgtis. Dėl to įstatymas niekada negali būti atskirtas nuo Dievo, kuris vienintelis savo žodžiu suteikia jam prasmę. Jeigu Dekalogas netampa dialogu, jis virsta katalogu.

Jėzus nepanaikino Senojo Testamento įstatymo, kuris buvo suprantamas kaip gyvas apreiškimas. Jėzus jį įgyvendino. Visiškai jam paklusdamas, įstatymo priesakus jis pirmiausia taikė reikalaudamas vidinio atsivertimo ir priešinosi visokeriopai juos aukštinusiam tuometiniam legalizmui. Dar labiau – visą įstatymą Jėzus sutalpino į dvigubą Dievo ir artimo meilės įsakymą, šitaip padarydamas jį dar radikalesnį ir prilygindamas beatodairiškai pareigai mylėti. Pareikšdamas: „O aš jums sakau...“, – įstatymą jis suasmenino.⁵

⁴ Belet M. Žurnalas *Christus*. 1974 m. birželis. Nr. 84, p. 472–473

⁵ Pagal Xavier Léon-Dufour. Naujojo Testamento žodynas. Žodis „įstatymas“, p. 342–344

7. PENKTASIS SUSITIKIMAS

JIS MUMS SAKO: „ATĖJAU PAS JUS, KAD VISKĄ ATNAUJINČIAU“

Norėdamas geriau išreikšti Dievo meilę žmonėms, Žodis įsikūnijo, tuo ne tik nepanaikindamas Mozės įstatymo, bet atskleisdamas jo tikrąją prasmę ir iki galo jį įvykdydamas. Taip jis mus veda į AGAPĖS meilę.

7.1. Mes gyvename Naujojoje Sandoroje

Nors ant Sinajaus kalno Dievas davė Mozei akmens plokštes su visą išrinktosios tautos gyvenimą apimančiu Įstatymu, Kristus eis toliau nei nurodo Įstatymas. Jis jam paklus – paklus apipjaustymui, paaukojimui šventykloje; sulaukęs dvylikos metų, pakludamas Senajai Dievo ir jo tautos Sandorai, kaip piligrimas keliaus į Jeruzalę...

Romoje Paulius kalba apie Jėzų, remdamasis Įstatymu ir pranašais. Jis netgi patikslina, kad tiems, kurie laikosi Įstatymo, jis tapo Įstatymo tarnu, kad laimėtų besilaikančius Įstatymo (žr. 1 Kor 9), ir priduria, kad „visas įstatymas telpa viename sakinyje: *Mylėk savo artimą kaip save patį*“ (Gal 5, 14), nes tik tas, kuris myli, įvykdo Įstatymą iki galo. Ir tuomet jis tampa iš tiesų laisvas. Tačiau norint tapti tobulu vien tik Įstatymo niekada nepakaks.

Kristus atėjo mums parodyti, kaip Įstatymą pranokti. O pirmą kartą jis tai padarė Kanoje.

- Ar suvokiame, kaip mums pasisekė, kad mes vadovaujamės Naujuoju Įstatymu?

Apie ką kalba Jėzus, sakydamas, kad jo „valanda“ dar nėra atėjusi?

Daug vietos šiai temai aptarti skiria evangelistas Jonas, sakydamas, kad tai reiškia Kristaus pažadėtos Naujosios Sandoros pradžia. Visas Viešpaties gyvenimas, pradedant Krikštu Jordane ir Jono Krikštytojo liudijimu, yra nukreiptas į Kalvariją. „Atėjo valanda, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus“, – ištars Kristus, – „bet juk tam aš ir atėjau į šią valandą“ (Jn 12, 23–27). Evangelistas Jonas vėl prie to sugrįžta pradėdamas Paskutinės vakarienės atpasakojimą: „Jėzus, žinodamas, jog atėjo valanda jam iš šio pasaulio keliauti pas Tėvą...“ (Jn 13, 1). O kiek vėliau tęsia: „...Atėjo valanda! Pašlovink savo Sūnų, kad ir Sūnus pašlovintų tave...“ (Jn 17, 1). Šie du momentai tarsi įrėmina visą viešąją Jėzaus gyvenimą, kuomet jis skelbia savąjį mokymą.

Įvykiai Kanoje taip pat pradeda ir naują Jėzaus ir Marijos santykių etapą. Pasikliaudama Kristaus nurodymu, Marija kreipiasi į tarnus. Kadangi ji irgi vykdo Tėvo valią, ragina tarnus atlikti tai, ko jos Sūnus paprašys: „darykite, ką tik jis jums lieps“. Stebuklas įvyksta, nes tai, ką ji pasiūlo, yra numatyta Tėvo. Dėl to ir Jėzus veikia negaišiuodamas. Jis liepia pripildyti vandens šešis akmeninius indus, skirtus žydų apsiplovimams. Ryšys tarp Senosios ir Naujosios Sandoros. Ženklas, kad Kristus atėjo ne panaikinti, o įvykdyti.

7.2. Jums buvo sakoma, ...o Aš jums sakau

Galėtume rasti daugybę pavyzdžių, liudijančių, kad nuo pat savo viešojo gyvenimo pradžios Jėzus demonstruoja nepaprastą laisvę Įstatymo atžvilgiu. Pirmiausia reikėtų prisiminti šabą – šventą žydų savaitinio poilsio dieną. Išėjimo knygoje (Iš 20, 8–11) skaitome: „atsimink, kad švęstum šabo dieną. Šešias dienas triūsi ir dirbsi visus savo darbus, bet septintoji diena yra Viešpaties, tavo Dievo, šabas: nedirbsi jokie darbo“. O ką daro Viešpats, šabo dieną klausdamas žydų: „ar leistina šabo dieną gydyti?“ Atsako: „kas iš jūsų, turėdamas vieną avį, jeigu ji per šabą įkris į duobę, nestvers jos ir neištrauks?! O kaip daug brangesnis už avį žmogus! Taigi leistina daryti gera šabo dieną.“ (*Perskaitykite Evangelijos pagal Matą 12 skyriaus 9–14 eilutes*).

Šios Evangelijos 5 skyriaus 17–48 eilutės mums primena, kad vykdant Įstatymą Kristus nurodo paisyti naujo teisingumo. Štai keletas pavyzdžių: „jūs esate girdėję, kad protėviams

buvo pasakyta: *Nežudyk*, o kas nužudo, turės atsakyti teisme. O aš jums sakau: jei kas pyksta ant savo brolio, turi atsakyti teisme... Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Nesvetimauk!* O aš jums sakau: kiekvienas, kuris geidulingai žvelgia į moterį, jau svetimauja savo širdimi... Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *akis už akį ir dantis už dantį*. O aš jums sakau: nesipriešink piktam [žmogui], bet jei kas tave užgautų per dešinį skruostą, atsuk jam ir kitą...“ Kadangi tai – jau ne vien privalomos taisyklės, esame verčiami eiti toliau nei numato Senoji Sandora. Šiuos nurodymus mums padiktuoja meilė, kuria mylime Dievą ir žmones. Būtent **meilė** ir yra Įstatymo naujumas. Garsusis šv. Augustino posakis „Mylėk ir daryk, ką tik nori“ nėra raginimas daryti bet ką. Pirmasis žodis **mylėk** čia yra svarbiausias – kai iš tiesų mylime, norime daryti tik tai, kas gera mylimam žmogui. Kadangi meilė yra pats geriausias mūsų elgesio vadovas, šiuo atveju tikrai galime daryti, ką tik norime.

7.3. *Senosios Sandoros vanduo tampa Naujosios Sandoros vynu*

Jėzus perkečia Senosios Sandoros vandenį į Naujosios Sandoros vyną. Ir šio vyno mums duodama apščiau, nes Kristus duoda neseikėdamas. Dabar jis duoda vyno. Rytoj už mus jis atiduos savo gyvybę, kad mes vėl taptume mylimaisiais Tėvo sūnumis.

Naująją Sandorą, kurios sudaryti atėjo Jėzus, kasdien išgyvename (kaip jau aptarėme ankstesniajame skyriuje) savuoju Santuokos sakramentu, eidami kur kas toliau nei nurodo Senoji Sandora, nes Kristus, „pakylėdamas kartelę aukščiau“, mums parodė aukštesnį idealą ir pareiškė: „o aš jums sakau...“ Žydams, klausiusiems, ar galima atleisti savo žmoną, jis atsakė: „argi neskaitėte, jog Kūrėjas iš pradžių *sukūrė žmones kaip vyrą ir moterį* ir pasakė: *todėl vyras paliks tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu*. Taigi jie – jau nebe du, o vienas kūnas. Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria“. Kristus užbaigė tardamas: „kas pajėgia išmanyti, teišmano!“ (Mt 19, 3–13).

Tačiau nesistenkime šios Evangelijos ištraukos aiškinti taip, kaip mes ją suprantame. Svarbiausia yra priimti visą joje pateikiamą Kristaus mokymą. Kitą Evangelijos ištrauką iš viso dažnai esame linkę sutrumpinti taip, kaip mums patogiau. Tai – pasakojimas apie moterį, sugautą svetimaujant (Jn 8, 3–12), kurį gerai žinote. Ši moteris pagal žydų įstatymą privalėjo būti užmušta akmenimis. Laukdamas, kol minia tai padarys, Jėzus kažką ramiai rašė pirštu ant žemės. Vėliau, rašto aiškintojams nesiliaujant Jėzų kamantinėti, jis atsitiesė ir tarė: „kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia į ją akmenį“. Ir vėl toliau rašė ant žemės. Visi pasitraukė, ir Jėzus liko vienas su moterimi. Nė vienas nemetė į ją akmens. Tuomet Jėzus jai tarė: „nė aš tavęs nepasmerksiu“. Kiek kartų, skaitant šią Evangelijos ištrauką, sustojama būtent ties šiuo sakiniu, pamirštant paskutinį Kristaus nurodymą: „eik ir daugiau nebenusidėk“. Pasistenkime suprasti, kad evangeliniai reikalavimai yra susieti su Šventosios Dvasios, kurią Dievas nori gausiai išlieti visiems, savo gyvenimą atveriantiems Jėzui, dovana.

7.4. *Dievo agapė ir santuokinė meilė*

Šv. Pauliaus tekste, kurį siūlome apmąstyti, pastebėsite graikišką žodį AGAPĖ... Jis reiškia „meilė“, tačiau išsako kur kas daugiau nei šiuo žodžiu paprastai įvardijame mes.

Pirmiausia AGAPĖ – tai Dievo meilė mums, kurią atskleidžia Jėzus Kristus, apsigyvendamas drauge su mumis, prisiimdamas mūsų kančias ir mūsų mirtį. Už mus jis atiduoda savo gyvybę, kad suteiktų mums ir savo prisikėlimą. Mes irgi galime elgtis kaip jis mylėdami tokia pat visa apimančia ir be ribų atsiduodančia meile. Atsiduodančia ir atleidžiančia.

Būtent tam kiekvieną mūsų ir kviečia AGAPĖ, apie kurią kalba šv. Paulius. Mes puikiai žinome, kad privalome atleisti savo priešams, tačiau aiškiai matome, kaip retai tai nutinka sutuoktinių gyvenime, nors čia atleisti dažniausiai reikia tik už kasdienio gyvenimo smulkmenas. Tad mūsų santuokinė meilė geriausiai ir atsiskleidžia atleidžiant „iki

septyniasdešimt septynių kartų,“ kaip mokė Kristus. Tačiau toks atleidimas gali kilti tikrai iš Dievo AGAPĖS. Dėl to turime melstis, atsiverti gailestingajai Tėvo meilei, žvelgti į Jėzų ir „daryti viską, ką tik jis mums pasakys“, – kaip Marija liepė tarnams. Turime leisti Šventajai Dvasiai mūsų akmeninę širdį pakeisti į kūnišką širdį. Tuomet ir mes pajėgsime atleisti...

7.5. Dalijantis mintimis

7.5.1. Poroje

- Ar esame pakankamai atidūs vienas kitam, ar įstengiame suprasti tai, ką kitas sutuoktinis ne visada aiškiai išsako?
 - Kaip mes kartu galėtume gilintis į Dievo Žodį?
 - Ar mokame nutilti ir pažvelgti į sutuoktinį (-ę), kad išvystume jį (ją) tokį (tokią), kokį (kokią) Dievas man davė, o ne tokį (tokią), kokio (kokios) aš norėčiau?
 - Ar mokame apie savo sutuoktinį (-ę) kalbėtis su Dievu, paprasčiausiai jį (ją) Jam patikėdami? Kokiomis aplinkybėmis tai darome?

7.5.2. Komandoje

- Ar ko nors imdamiesi bandome įsiklausyti į savo nuojautą?
- Ar mūsų komandos susitikimuose yra laiko išklaudyti kitus ir „priimti“ tai, ką jie sako? Ar mokame iš tiesų dalintis mintimis?
 - Ar galėtume būti atidesni tiems, kurie mus supa kasdien, pirmiausia patiems artimiausiems – sutuoktiniui (-ei), mūsų vaikams, šeimai, – bei tiems, kurie yra toliau, bet iš mūsų taip pat tikisi bent gesto, žvilgsnio ar šypsenos?..
 - Ar esame pasirengę atleisti vienam ar kitam komandos nariui už visa tai, kas juose mus erzina?
 - Kaip naudojames atleidimu – meilės vaisiumi?

7.6. Tekstas

Jei kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis,
bet neturėčiau AGAPĖS, aš tebūčiau
žvangantis varis ir skambantys cimbolai.
Ir jei turėčiau pranašystės dovaną
ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą;
jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti,
tačiau neturėčiau AGAPĖS, aš būčiau niekas.
Ir jei išdalyčiau vargšams visa, ką turiu,
jeigu atiduočiau savo kūną sudeginti,
bet neturėčiau AGAPĖS, – nieko nelaimėčiau.
AGAPĖ kantri, AGAPĖ maloninga, ji nepavydi;
AGAPĖ nesididžiuoja ir neišpuiksta.
Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos,
nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,
nesidžiaugia neteisybe,
su džiaugsmu pritaria tiesai.
Ji visa pakelia, visa tiki,
viskuo viliasi ir visa ištveria.
AGAPĖ niekada nesibaigia.

Išnyks pranašystės, paliaus kalbos, baigsis pažinimas. Mūsų pažinimas dalinis ir mūsų pranašystės dalinės. Kai ateis metas tobulumui, pasibaigs, kas netobula. Kai buvau vaikas, kalbėjau kaip vaikas, maščiau kaip vaikas, protavau kaip vaikas; tapęs vyru, mečiau tai, kas vaikiška. Dabar mes regime lyg veidrodyje, mįslingu pavidalu, o tuomet regėsime akis į akį. Dabar pažįstu iš dalies, o tuomet pažinsiu, kaip pats esu pažintas. Taigi dabar pasilieka tikėjimas, viltis ir AGAPĖ – šis trejetas, bet didžiausia jame yra AGAPĖ.

(Pirmasis šv. Pauliaus laiškas Korintiečiams, 13 skyrius)

Tėvas duoda savo Sūnų kaip Žodį. Dievo Žodis, savo ruožtu, atsiduoda mums ir pasitarnauja mūsų pačių žodžiams. Kai mes nekantrūs, jis mums duoda savo kantrybę. Kai mes silpni ir pažeidžiami, jis mums suteikia savo tvirtumą. Kai mums stinga meilės, jis mus sustiprina Dievo Meile. Žodis dalyvauja kiekviename mūsų pažade, kai tai darome jo vardu. Pats žemiškiausias žodis jungiasi su dangiškuoju Žodžiu.⁶

⁶ T. Jean-Louis Brugues OP. Iš 1996 m. gavėniai skirtos konferencijos „Duotieji žodžiai.“

8. ŠEŠTASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: „DUODU JUMS SAVO DVASIAĮ“

Ižengdamas į dangų Kristus mūsų nepalieka našlaičiais, – jis ir toliau kalba per Šventąją Dvasią, pasiliekančią su mumis iki laikų pabaigos.

- Kas mums yra Šventoji Dvasia?
- Kaip ją įsivaizduojame: kaip kvėpsmą? Kaip balandį? Kaip ugnies liežuvį? Kaip švelnų dvelksmą? Kaip versmę?
- Kaip nesustoti ties šiais įvaizdžiais?
- Kaip Šventoji Dvasia vaizduojama Šventajame Rašte?

8.1. Keletas pastebėjimų apie Šventąją Dvasią

Jau pranašas Ezekielis perdavė tokius Jahvės žodžius: „duosiu jums naują širdį ir atnaujinsiu jus nauja dvasia. Išimsiu iš jūsų akmeninę širdį ir duosiu jums jautrią širdį“ (Ez 36, 26). Kalbėdamas per Paskutinę vakarienę Kristus skelbė Dvasios atėjimą: „Šventoji Dvasia, kurią mano vardu Tėvas atsiųs, išmokys jus visko ir viską primins, ką esu jums pasakęs“ (Jn 14, 26). „Kai ateis toji Tiesos Dvasia, jus ji ves į tiesos pilnatvę. Ji nekalbės iš savęs, bet skelbs, ką bus išgirdusi, ir praneš, kas turi įvykti“ (Jn 16, 13). Ir dar, kiek toliau: „jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu“ (Jn 16, 20).

Dvasia ne tik tolydžio palydi Kristaus žodžius („ji jums primins...“), bet ir pranoksta tai, kaip ji apibūdinama, nes iš tiesų ji yra daugiau nei pažinimas, ji – ir veiksmas, perkeičiantis, sutelkiantis bei teikiantis džiaugsmą tiems, kurie ją priima. Sekminių dieną apaštalai visiškai perkeičiami: iš pasyvių jie tampa aktyviais, nustoja klausinėję (neretai kvailai) Kristų, nes ateina laikas, kai, remiantis įgyta patirtimi, reikia pradėti liudyti, – dažnai net iki kankinystės.

Po Sekminių šv. Paulius jau gali rašyti: „visuomet džiaukitės, be paliovos melskitės! Už viską dėkokite, nes to Dievas nori iš jūsų Kristuje Jėzuje. Negesinkite dvasios!“ (1 Tes 5, 16–19)

O kaip šiandien pasireiškia ši Dievo Dvasia? Kur? Per ką? Kokiais būdais?

Šventoji Dvasia **duoda gyvybę** („Tikėjimo išpažinime“ Šventoji Dvasia vadinama Viešpačiu Gaivintoju, t.y. tuo, kuris duoda gyvybę); viena labiausiai žinomų jos apraiškų – tai **meilė**, agapė, t.y. tikroji, giliausia, Dievo meilė, kuria mes mylime savo brolius: „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (Rom 5, 5).

Šventoji Dvasia – tai ir **šviesa**, padedanti mums suprasti Dievo kelius: „aš sakau: gyvenkite Dvasia“ (Gal 5, 16), nes Dvasia mums padeda „suvokti Dievo valią, – kas gera, tinkama ir tobula“ (Rom 12, 2).

8.2. Ižvalgos

Vadinasi, Dvasia padeda atpažinti, kokia yra Dievo valia mums bei **skaityti laiko ženklus**.

Kiekvienam žmogui tenka ką nors pasirinkti. Tačiau ne visi pasirinkimai vienodai svarbūs – juk vienaip renkamės, kokį filmą žiūrėsime, kitaip – būsimą profesinę karjerą, dar kitaip pasirenkame sužadėtinį (-ę). Dėl to ir ženklai, kuriuos Viešpats pastato mūsų kelyje, nevienodai reikšmingi.

Jei pasirinkimas svarbus, keletą savaitių truncančios šv. Ignaco Lojolos *Dvasinės pratybos* mums gali duoti gana detalių patarimų, kaip atpažinti Dievo valią. Dėl to – net jei tai ir sukeltų kalbos problemų – norėtume jums pasiūlyti t. Juozapo Tomo (*Joseph Thomas*), SJ, apmąstymus „*Le retour de l'Esprit*“ („Dvasios sugrįžimas“), kuriuos rasite žurnalo „*Vie chretienne*“ Nr. 320 priede, p. 56–57 (1988 m. birželis): „Medis atpažįstamas iš vaisių“...

Šv. Paulius, tikriausiai remdamasis Jėzumi, naudoja „Dvasios vaisių“ įvaizdį. Išvardydamas kiekvieną atskirai, drauge jis pateikia ir tarpusavyje susijusių jų visumą: „dvasios vaisiai yra meilė, džiaugsmas, taika, kantrybė, malonumas, gerumas, ištikimybė, romumas, susivaldymas“ (Gal 5, 22). Anot jo, visa tai būdinga Šventajai Dvasiai. Jeigu sudarytume priešingą „vaisių“ sąrašą, turėtume tarsi prietaisų skydą automobilyje, kuriame skirtingos lempučių leistų pasitikrinti, ar esame veikiami Šventosios Dvasios. Pvz., meilei priešingas abejingumas ir uždaros širdies kietumas, ramybei – sąmyšis, nerimas, baimė, išorinis ir vidinis blaškymasis. Pats geriausias kriterijus šiuo atveju yra *džiaugsmas*. Taisyklėse, kurias remdamasis didele asmenine patirtimi mums siūlo šv. Ignacas, džiaugsmas yra ypatingas požymis, nes džiaugsmas neleidžia nugrimzti į liūdesį.

Ar mūsų gerumas yra tolygus, be menkiausio pykčio pėdsako, galime patikrinti, pamąstę, ar iš tiesų esame visiems palankūs. O gal kam nors jaučiame įsisenėjusį priešišumą? Pasitikėjimą kitais žmonėmis lengvai išbando mūsų nepatiklumas. O švelnumas ar nugali mūsų kietumą? Ar susivaldymas mus apsaugo nuo instinktyvių minčių ir poelgių, kurie mums išsprūsta?..

Jau minėjome, kad pats geriausias mūsų išvalgų kriterijus yra džiaugsmas. Šv. Ignacas tai patvirtina: „tikrą linksmumą ir dvasinį džiaugsmą suteikia būtent Dievas, panaikindamas bet kokį nerimą ir liūdesį, kurį sukelia jo priešas“.

Puiki perspektyva!.. Ji turėtų pažadinti norą dalyvauti *Dvasinėse pratybose*, padedančiose suvokti, kaip visa tai atpažinti. Tačiau jau dabar, savo kasdiniame gyvenime, pasistenkime būti atidesni laiko ženklams, kartais labai nepastebimiems arba nelauktiems Viešpaties „mirktelėjimams“, o vėliau taikykite juos savo poelgiams, veiklai ar tiesiog ieškodami jautresnių žodžių, padedančių aplink mus kurti ramybę ir džiaugsmą.

8.3. Malda

Po Paskutinės vakarienės, savo mirties išvakarėse, Jėzus sako:

Dar daugel jums turėčiau kalbėti,
bet dabar jūs negalite pakelti.
Kai ateis toji Tiesos Dvasia,
jūs ji ves į tiesos pilnatvę.
Ji nekalbės iš savęs,
bet skelbs, ką bus išgirdusi,
ir praneš, kas turi įvykti.
Ji pašlovins mane,
nes ims iš to, kas mano,
ir jums tai paskelbs.
Visa, ką Tėvas turi, yra ir mano,
todėl aš pasakiau,
kad ji ims iš to, kas mano,
ir jums tai paskelbs.

(Jn 16, 12–15)

8.4. Klausimai

- Ką mums reiškia žodžiai „duosiu jums naują dvasią“?
- Ar esame atidūs ženklams, kuriuos Dvasia mums siunčia?
- Ką darome, kad priimtume Dvasios dvelksmą? Ar įsiklausome į tai melddamiesi? Ar ką nors rinkdamiesi klausiamo Dvasios (ir kai kurių artimųjų) nuomonės?

1 tekstas „Dvi „Dievo rankos“

Dvasia yra pati slėpiningiausia tikrovė. Bažnyčioje ji yra visur, kiekvieno krikščionio širdyje; iš jos kyla patys nuolankiausi ir patys įstabiausi krikščionių poelgiai. Bet argi ji nėra asmuo? Juk šv. Paulius ją garbina greta Tėvo ir Sūnaus, ir Bažnyčia krikštija trijų asmenų vardu. Tačiau Dvasia neturi veido nei akivaizdžios, kokį nors pėdsaką paliekančios, savo paskirties. Žodis turi savo nepamirštamą veidą, jo kalba neprilygstama. Tėvas yra regimas Sūnuje. Vien tik jo vardo, išarto Jėzaus lūpomis, pakanka, kad nutuoktume, apie kokį Tėvą kalbama. Dvasia neturi vaidmens, kuris bent kiek ją apibūdintų. Ji neturi veido, neturi netgi vardo. Ji tokia pat nenustverinama kaip vėjas ir, ko gero, dar greičiau už jį išsisklaidanti. Toks apibūdinimas iš tiesų jai tiktų, jeigu kalbėtume ne apie Jėzaus Dvasią. Jo Dvasios būtis mums yra paslaptis. (šv. *Irenėjas*)

Tikrai neiškreipsime to, ką kalba Biblija, joje išvelgę nuolatinį dvasios ir žodžio atitikimą. Dievo žodis, kuris nusileidžia iš dangaus į jo tautą ir niekada nesugrįžta neįvykdęs jam skirtos misijos, neatlikęs, ko siūstas (žr. Iz 55, 11), yra lyg Jahvės dvasios sparnais nešamas, nes šios dvi galybės neatskiriamos.

Ir vis dėlto, jos turi gana skirtingų bruožų. Savo plieniniais ašmenimis viską apnuoginantis žodis tarsi ateina iš išorės, o dvasia yra taki ir praninka nepastebimai. Žodis yra girdimas ir pažinamas, o dvasios kelių niekas nežino. Žodis apreiškia, dvasia perkečia iš vidaus. Žodis vertikalus, jis stūkso, yra išliekantis, o dvasia krenta, sklinda, išsilieja. Dievas pasiekia žmogų, veikdamas šiais dviem skirtingais būdais. Ar ne dėl to šv. Irenėjas sako, kad Sūnus ir Dvasia yra tarsi „dvi rankos,“ kuriomis Dievas išbaigia pasaulį?

Jėzaus misija – kalbėti, vesti, skelbti ateitį, apreiškinti Tėvą. Kai ši misija atlikta, jam belieka išnykti. Eiti toliau jis nebegali. Jis turi iškeliauti, prieš tai ant kryžiaus įvykdęs visa, ką skelbė Raštas, ir parodęs pasauliui, kaip Tėvas jį mylėjo. Tuomet jau galės ateiti Dvasia, ir Žodis pagaliau įsiskverbs į širdis. Tai nebus naujas apreiškimas, Dvasia nepasakys nieko kito, ko nebūtų kalbėjęs Jėzus (žr. Jn 14, 26), tačiau kol jis pats dar nesugrįžo, jo paliktų žodžių ausys dažnai neišgirsta. Tiktai Dvasia kalba dvasiai (Rom 8, 16).⁷

2 tekstas

...Šventoji Dvasia „išbaigia“ krikščionis. Juk anie, iš Jeruzalės, gyveno su Kristumi, tačiau liko „netobuli“ iki Sekminių dienos ir tik tada gavo aukščiausią krikščionio pašventinimą. Iki tol viskas tebuvo vien nesėkmingos pastangos mėgdžioti Mokytoją. O Sekminių dieną Dvasia viską užbaigia, panašiai kaip Rubensas paveikslą, pagriebdamas teptuką iš mokinio rankos ir įkvėpdamas gyvybę neryžtingiems jo potėpiams.⁸

3 tekstas „Džiaugsmas – tai ženklas, kad įžvalga teisinga“

...Tas, kuris keliauja su Kristumi, palaiapsniui išsivaduoja nuo natūralaus noro turėti jam priklausančio gėrio: pinigų, sveikatos, patogumų, taip pat ir žinių, išsilavinimo, talento. Jis viso to neniekina, bet šiuo gėriu naudojasi laisvai, taip, kad jis pasitarnautų visiems. Ir jei kurio nors gėrio jam pristigtų, toks žmogus ilgai nesigrauztų, nes yra susirūpinęs kuo kitu. Persiimdamas Kristaus dvasia, jis po truputį praranda tuštybės skatinamą norą pasirodyti, būti aukštai vertinamam, giriamam. Tačiau jis nesibaimina jam tenkančios atsakomybės. Jo nevaržo tai, ką apie jį galvoja kiti, negniuždo karti kritika.

Argi jūs patys niekada nepatyrėte, kad atsikračius noro turėti kaskart vis daugiau bei išsivadavus nuo įkyraus rūpesčio tinkamai atrodyti, gyvenimą galima pasitikti lengvesne širdimi ir tvirtesne dvasia?⁹

⁷ Iš „Viešpaties Dvasia pripildo visatą“, p. 62–63

⁸ Ten pat, p. 66

⁹ Jean Gouvernaire SJ. „Subtiliausia įžvalga“. *Vie chrétienne*, p. 9

Mylėti Dievą – tai drįsti pasitikėti jo Žodžiu... Kankintojams Jėzus galėjo pasipriešinti tiktai savo Tėvo Žodžiu, kurį žmonių kartos perdavė mums.¹⁰

¹⁰ Frédéric Boyer. La Croix, 1997 m. vasario 15 d.

9. SEPTINTASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: „DUODU JUMS SAVO BAŽNYČIA“

Šventoji Dvasia yra duota ne vien tikintiesiems. Visų pirma ji išlieta jų „surinkimui“ (graik. – ecclesia), ji duota Bažnyčiai. Būtent joje ji veikia, ypatingu būdu kurdama Kristaus Kūną ir papildydama jį naujais nariais. Kadangi Bažnyčia dieviškai (kaip slėpinys) ir žmogiškai (kaip regima ir organizuota draugija) tęsia Įsikūnijimą šiuolaikinėje tikrovėje, ji yra neatskiriama nuo Kristaus.

- *Kokią vietą Bažnyčia užima mūsų krikščioniškame gyvenime bei brandinant sprendimus?*

9.1. Bažnyčia yra slėpinys

Bažnyčia yra tikėjimo slėpinys, dėl to ji gali būti suvokiama tik per tikėjimą. Tad vertinti pirmiausia ją būtina per Apreiškimą.

Bažnyčia yra Švč. Trejybės kūrinys. Dievas Tėvas jos panorėjo, kad čia žmonės būtų ugdomi gyventi dieviškoje bendrystėje su Juo. Remdamasis grupe apaštalų ir mokinių, Tėvo siųstasis Sūnus ją įsteigė. Sekminių dieną Šventoji Dvasia ją užbaigė ir visam laikui pašventino. „Taigi visa Bažnyčia iškyla kaip ‘tauta, sujungta Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vienybe’“ (*Lumen Gentium*, 4). Bažnyčia yra anuomet Dieve slypėjęs, o šiandien atskleistas ir iš dalies įgyvendintas slėpinys. „Jis dosniai apdovanojo mus savo malone su įvairiopa išmintimi ir sumanumu, paskelbdamas mums savo valios paslaptį, kaip jis panorėjo iš anksto nutarti jame, amžių pilnatvei atėjus, visa, kas yra danguje ir žemėje, iš naujo suvienyti Kristuje tartum galvoje“ (Ef 1, 8–10).

Bandant atskleisti visą šio slėpinio didybę, reikėtų surinkti įvairiausius Šventojo Rašto įvaizdžius ir pabandyti juos išversti, kaip tai padarė Vatikano II susirinkimas savo Dogminėje Konstitucijoje apie Bažnyčią (perskaitykite *Lumen Gentium*, 6). Tai – avidė, kurios durys yra Kristus, banda, kurią jis gano, statyba, kur Kristus yra kertinis akmuo, Dievo laukas, vynuogynas, dangiškoji Jeruzalė, mūsų Motina, Avinėlio Sužadėtinė... Du iš šių įvaizdžių vyrauja. Pirmasis – Kristaus Kūno (*Lumen Gentium*, 7) įvaizdis, parodantis, kad tikinčiųjų ryšys su Kristumi ir tarpusavyje yra gyvybinis, bei Sužadėtinės įvaizdis, geriausiai atskleidžiantis Santuokos sakramento slėpinį...

9.2. Bažnyčia yra regima

Kitas įvaizdis, iškeltas Vatikano II susirinkimo, labiau pabrėžia regimąją Bažnyčios aspektą: tai „Dievo tauta“. Tie, kurie tiki Kristų ir yra „atgimę“ iš vandens ir Dvasios, tampa „išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, išigytoji liaudis, pašaukta išgarsinti šlovingus darbus to, kuris pašaukė jus iš tamsybių į savo nuostabią šviesą. Seniau ne tauta, dabar Dievo tauta, seniau neradę gailestingumo, dabar jį suradę“ (1 Pt 2, 9–10). Ši tauta remiasi tarnystėmis ir charizmomis, pažadintomis Šventosios Dvasios. Jai vadovauja ganytojai – apaštalai ir jų įpėdinai vyskupai, kurie yra paskirti mokyti, šventinti ir vadovauti. Vyskupo tarnystės pavyzdys yra Kristus, gerasis Ganytojas.

Per ganytojus ir tuos, kurie jiems padeda, ši „tarnystė“ Dievo tautai siejasi su tikinčiųjų pasauliečių pašaukimu ir misija: „pasauliečiams pačiu jų pašaukimu skirta ieškoti Dievo karalystės, rūpinantis laikiniais dalykais ir juos tvarkant pagal Dievo valią“ (*Lumen Gentium*, 31). Taip pat „pasauliečiai, kad ir kas jie būtų, kaip gyvi Bažnyčios nariai yra šaukiami dirbti jos plėtojimui ir nuolatiniam šventinimui“ (*Lumen Gentium*, 33). Savaip jie irgi dalyvauja kunigiškoje, pranašiškoje ir karališkoje Kristaus kunigystėje. Jie taip pat yra kviečiami į šventumą, kaip ir visi Bažnyčios nariai.

Dievo tauta yra per žemės vargus, savąsias silpnybes ir ribotumą keliaujanti tauta. Šis žmogiškas keliaujančios Bažnyčios aspektas kartais tampa kliūtimi, uždengiančia jos slėpinį. „Tačiau kur kas labiau ‘piktinantis’, dar ‘kvailesnis’ yra tikėjimas Bažnyčia, kurioje ne tik susilieja tai, kas dieviška ir žmogiška, bet dieviška būtinai atsiduoda per tai, kas ‘pernelyg žmogiška’! O jei Bažnyčia yra tarp mūsų ‘tebesitęsiantis Kristus’, jeigu ji yra ‘mums duodamas Kristus’ (*Bossuet*), vadinasi, Bažnyčios žmonės – pasauliečiai ar dvasininkai – neturi teisės klausti taip drąsiai kaip Jėzus: ‘kas iš jūsų gali įrodyti mane nusidėjus?’ (Jn 8, 46). Juo labiau, kad jie patys gali turėti labai vidutinišką savojo meto bei amžinųjų dalykų supratimą. Iš tiesų Bažnyčioje viskas kontrastinga ir paradoksalu kur kas labiau nei Kristuje [...] Tad ir pastangų ją kontempliuoti nesipiktinant, stengiantis išgryninti ir perkeisti mūsų požiūrį reikės kur kas daugiau! Dėl to dar svarbiau yra įgyti gebėjimo „atsikratyti žemiškųjų samprotavimų tamsos bei išsklaidyti pasaulio išminties dūmus’ (šv. Leonas).“¹¹

Kad ir kokia būtų Bažnyčia, ji – mūsų „dieviškoji aplinka“, kurioje mes dvasiškai gyvename ir kvėpuojame. Tad mylėkime Bažnyčią.

9.3. Bažnyčia yra Motina ir Mokytoja

Bažnyčia yra Motina, nes būtent Bažnyčioje ir per ją mes Krikštu esame gimdomi dieviškajam gyvenimui. „Mes visi buvome pakrikštyti vienoje Dvasioje, kad sudarytume vieną kūną“ (1 Kor 12, 13). Būtent Bažnyčioje ir per ją esame maitinami prie dvigubo – Dievo Žodžio ir Eucharistijos – stalo: „jei viena duona, tai ir mes daugelis esame vienas kūnas: mes juk visi dalijamės viena duona“ (1 Kor 10, 17). Būtent joje ir per ją mums yra atleidžiama, mes vėl ir vėl esame gražinami į kelią, vedantį mus pas Tėvą: „tai pasakęs, jis [Jėzus] kvėpė į juos ir tarė: ‘imkite Šventąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaukysite, – sulaukytos’“ (Jn 20, 22–23)...

Būdama Motina, Bažnyčia yra ir tiesos Mokytoja. Ir būtent tai dažnai mus žeidžia. Jai yra atiduotas saugoti Dievo Žodis, idant liktų nepaliestas, būtų perduotas ir, dalyvaujant Šventajai Dvasiai, autentiškai aiškinamas. „Šventoji Tradicija ir Šventasis Raštas sudaro vieną šventą Bažnyčiai pavestą Dievo Žodžio lobį. [...] O pareiga autentiškai aiškinti užrašytąjį arba perduotąjį Dievo Žodį pavesta tik gyvajam Bažnyčios Magisteriumui, kuris savo autoritetu naudojasi Kristaus vardu“ (*Dei Verbum*, 10). Dėl šio bendro pobūdžio teiginio beveik nesiginčijama. Sunkumų iškyla, kai Magisteriumas išsako savo nuomonę konkrečiais atvejais, daugiau ar mažiau nutolusiais nuo didžiųjų evangelinių teiginių, ypač, jei tai liečia lytinį gyvenimą santuokoje. Šiuo ar panašiu atveju turime puikią progą pasitikrinti savo meilę Bažnyčiai: ar iš tiesų pagarbiai ir atidžiai priimame tai, ką ji mums sako, siekdama nušviesti mūsų sąžinę ir sprendimus? (žr. *Gaudium et Spes*, 51).

9.4. Sutuoktiniai krikščionys – „mažoji bažnyčia“

Didžioji Bažnyčia dalijasi į mažesnes bendruomenes. Pati mažiausia ir pamatinė yra Santuokos sakramento vienijama sutuoktinių pora, išsiplėtojanti į šeimą – anot šv. Jono Chrizostomo, dažnai cituoto popiežių Paulius VI ir Jono Pauliaus II, – „mažąją bažnyčią“, „namų bažnyčią“. Nors šeimoje nėra išventintųjų tarnysčių kaip didžiojoje Bažnyčioje, tačiau visuose jos nariuose taip pat yra dieviškoji gyvybė ir ji turi „santuokinę tarnystę“, darančią ją motina bei savo vaikų žmogiško ir krikščioniško gyvenimo ugdytoja. Šeima irgi susiduria su šio pasaulio negandomis: „taip ši mažoji bažnyčia, esanti didžiojoje Bažnyčioje, atpažįsta, kas ji iš tiesų yra: į šventumą ‘Dievo ramybėje, pranokstančioje visokią išmintį’ (Fil 4, 7), keliaujanti silpna, kartais nusidedanti ir atgailaujanti bendruomenė, kuriai dovanota.“¹² Ji atlieka savąją misiją: „kadangi nerimo ir karštligės apimtas mūsų pasaulis balansuoja tarp

¹¹ H. de Lubac. Mąstymas apie Bažnyčią, p. 36

¹² Pauliaus VI kalba, pasakyta Dievo Motinos komandoms. 1970, Nr. 16

baimės ir nevilties, daug jaunų žmonių į kelią, kuris atsiveria prieš juos, išeina sverdėdami. Tebūnie tai stimulus ir kvietimas mums. Kristaus galia jūs galite ir dėl to privalote įgyvendinti didžius dalykus. Apmąstykite jo Žodį; meldamiesi, per Atgailos ir Eucharistijos sakramentus priimkite jo malonę, susitikę vieni kitus, paprastai ir kukliai liudykite savąjį džiaugsmą. Vienas kitą mylintys vyras ir moteris, vaiko šypsena, šeimos ramybė – tai kalbėjimas be žodžių, bet stebėtinai įtikinamas, nes kiekvienas žmogus čia gali išvelgti kitos meilės atspindį ir jos nepaliaujamą kvietimą.“¹³

9.5. Mąstymo gairės (*pasirinktina*)

9.5.1. *Dalijantis mintimis poroje*

- Sutuoctiniai krikščionys yra „mažoji bažnyčia“. Ar toks sutuoctinių poros apibūdinimas daro įtaką mūsų elgsenai? Kaip?
- Sekmadienis yra puikiausia diena Dievo Žodžiui. Ką poroje ar šeimoje darome, pažymėdami šią dieną?
- Ar poroje yra tekę skaityti kokį nors Bažnyčios Magisteriumo dokumentą ir jį aptarti? Kokį būtent?

9.5.2. *Dalijantis mintimis komendoje*

- Perskaitykite (galbūt dar kartą) Vatikano II susirinkimo Dogminę konstituciją apie Bažnyčią *Lumen Gentium*.
- Kokį Bažnyčios dokumentą esame perskaitę ištisai? Ko imamės, jeigu jame kas nors neaišku, kad geriau suvoktume jo prasmę?
- Ar mylime Bažnyčią (kurioje esame)? Kuomet esame linkę ją kritikuoti ir apkalbėti (tarsi būtume šalia jos)?
- Kokias konkrečiais atvejais Bažnyčios nuomonė daro įtaką mūsų sprendimams? Kaip ir kodėl? Ar yra mums nemalonių Magisteriumo nurodymų? Ar stengiamės suprasti, ką būtent jais norima pabrėžti?
- Padedant dvasiniam patarėjui, bandykime išsiaiškinti, koks vaidmuo, priimant konkrečius moralinius sprendimus, iš tiesų tenka įstatymui, Magisteriumui bei kiekvieno asmeninei sąžinei.

9.6. Susirinkimo malda

Vadinasi, jūs jau nebesate ateiviai nei svetimi, bet šventųjų bendrapiliečiai ir Dievo namiškiai, užstatyti ant apaštalų ir pranašų pamato, turintys kertiniu akmeniu patį Kristų Jėzų, ant kurio darniai auga visas pastatas, tampantis šventove Viešpatyje, ant kurio ir jūs esate drauge statomi kaip Dievo buveinė Dvasioje.

(Ef 2, 19–22)

9.7. Paaiškinantis tekstas

Šventojoje Bažnyčioje visi esame nusidėjėliai. Žemiškoji Bažnyčia yra ir visada bus mišri bendruomenė: grūdai su akuotais, Nojaus laivas, kuriuo drauge plaukia švarūs ir nešvarūs gyvūnai, valtys, kupina netikusių keleivių, rodos, tik ir siekiančių ją paskandinti... Savo nuodėmių neišsižadėję nusidėjėliai ir toliau sudaro tam tikrą Bažnyčios dalį. Gerai žinome, kad iš tiesų jų yra didžiulė daugybė. Nors jie ir negyvena pagal Evangeliją, vis dėlto per Bažnyčią dar tiki Evangelija ir to menko ryšio pakanka – netgi jei jis ir visiškai silpnas, –

¹³ Ten pat, Nr. 17

kad šie nusidėjėliai liktų jos nariais, nors ir „paliepusiais“, „nevaisingais“, „supuvusiais“ ar net „mirusiais“. Šventoji Bažnyčia kantriai juos pakenčia. Na, o geriausi jos vaikai tokiais gali būti laikomi tik tuomet, jei jie nepaliaujamai eina šventėjimo keliu, nes ir jų šventumas ne toks jau tvirtas. Mums visiems nuolat reikia bėgti nuo amžiaus vilionių prie Dievo gailestingumo... Kasdien Bažnyčia, kuri esame ir mes, be jokios išimties privalo sakyti: „atleisk mums mūsų kaltes“. Kasdien savo Gelbėtojo ji privalo maldauti tvirtybės ir gailesčio. Kiekviena diena šioje žemėje jai yra apšalymo diena, dėl to kasdien ji privalo skalbti savo drabužį Avinėlio kraujyje, kol jis bus išbalintas dangaus ugnimi ir išnyks Dieve.

Kai pirmaisiais amžiais krikščionys, prisiminę biblinį ir Pauliaus naudotą terminą, kalbėjo apie „šventųjų Bažnyčią“, tai nebuvo iš piršto laužtas puikavimasis Bažnyčia, didele ar maža, sudaryta vien iš tyruolių, – juk kalbėdami apie „dangaus Bažnyčią“, jie lygiai taip pat nepripažino, kad ji galėtų egzistuoti žemėje. Tuo jie norėjo pasakyti, kad visi, tapę Bažnyčios nariais, yra skirti Dievui. Jie liudijo savo tikėjimą Krikšto vaisiais ir buvo įsitikinę, kad iš to kyla visa krikščionio, kuris yra šventas dėl Dievo pašaukimo, gyvenimo logika. Kartu su šv. Pauliumi jie skelbė, kad krikščionybė įpareigoja šventumui. Tai nereiškė nei jų žmogiškosios brandos stygiaus, nei sektantiškos paniekos didžiajam susirinkimui, prieš kurią kovojo. Nepaisant keleto terminų, išryškinančių prieštaravimus, egzistuojančius tarp krikščionių tikėjimo išpažinimo ir nuodėmės būsenos, krikščionys gerai žinojo, kad pati savaime Bažnyčia yra be nuodėmės, bet tuo pat metu dėl savo narių ji niekada nėra be nusidėjėlių... „Šventųjų Bažnyčia“ žemėje yra priešlaikinė ir liktų vien iliuzija, jeigu nebūtų vilties... Šv. Ignacas Antiochietis buvo tvirtai įsitikinęs, kad tikru, pilnutiniu žmogumi jis taps tik tuomet, kai bus persmelktas grynosios šviesos, o Bažnyčia žino, kad jos esybė visą tobulumą įgaus tada, kai bus išbaigtas Velykų slėpinys.¹⁴

¹⁴ Henri de Lubac. Méditation sur l'Église. Paris. Aubier. 1953. Coll. Théologique. Nr. 27, p. 86–91

10. AŠTUNTASIS SUSITIKIMAS JIS MUMS SAKO: „KVIEČIU JUS MYLĖTI DAR KARŠČIAU, KVIEČIU JUS Į ŠVENTUMĄ“

Tarp Kristaus paliktų priesakų išskirkime tą, kuris ano meto žmonėms galėjo atrodyti pats drąsiausias: tai – atleidimas, taikomas netgi priešams.

*Ar susitaikymas iš tiesų yra ėjimas į priekį, ar tai – augimo kelias?
Kur tuomet mus veda Dievo Žodis, įsikūnijęs Kristuje?*

10.1. Atleidimas, susitaikymas

Jėzus Kristus atleido tiems, kurie jį išdavė, apšmeižė ir pasmerkė myriop. Dievą jis mums atskleidė kaip Tėvą, kuris atleidžia iš meilės. Jėzus prašo, kad ir mes mylėtume taip, kaip jis myli mus. Jėzus nurodo, jog būtina mylėti netgi savo priešus, melstis už tuos, kurie mus persekioja, ir jiems daryti gera. Tai iš tiesų kopernikiška revoliucija, kurią sukelti Kristus ir atėjo į pasaulį.

Ir štai mes drauge su Kristumi keliaujame link aukščiausių tikrosios Meilės viršukalnių stačiais, tačiau gairėmis nužymėtais atleidimo keliais. Nors šeimoje dažnai atleidimas susideda iš daugelio mažų atleidimų, atleisti vis tiek nėra lengva. Tai būdinga mums visiems! Juk neretai įžeidimas paliečia mūsų jausmus, o jie nėra sutvardomi koku nors dekretu.

Atleidimas yra valios veiksmas, kuomet mes nesileidžiame apimami pagiežos, priešinamės neapykantai ir mylime tą, kuris mus įžeidė, nepaisydami apmaudo, kylančio dėl to, ką jis padarė. Tai yra rizikinga, tačiau tik taip įžeidusysis ir įžeistasis gali neleisti tam, kas įvyko, juos slėgti ateityje.

Atleisti iš meilės, kaip mokė Jėzus, galima tiktai veikiant Agapei – dieviškajai Meilei. Tai yra malonės veikimas. Kad malonė veiktų, reikia melstis, būti gailestingą Tėvo akivaizdoje, žvelgti į Jėzų ir leisti Šventajai Dvasiai mūsų akmeninę širdį perkeisti į kūnišką širdį. Tik tuomet mes pajėgsime atleisti ir darysime tai džiaugsmingai. Tėvas Varillon'as sako: „atleidimas nėra tarsi nuvalymas kempine, tai ir ne skalbinių velėjimas; atleidimas yra malonus atokvėpis.“¹⁵

*When the saints go marching in,
I want to be that number.
Negro spiritual*

10.2. Pašaukimas į šventumą

Kiek nueiti iš meilės mums siūlo Kristus?

Nei mylėdamas mus (iš meilės jis pats nuėjo iki Kryžiaus), nei mums įsakydamas mylėti kitus, jis nenurodo ribų.

Marijos paliepime tarnams daryti viską, ką tiks jis pasakys, yra žodis **viskas**. Kad mus galėtų pripildyti savo malonių pertekliumi, Motinos balsu Kristus prašo visiško mūsų sutikimo. Šis **viskas** yra tolygus Kristaus įsakymui: „mylėsi Viešpatį **visa** širdimi, **visomis** jėgomis ir **visa** siela“. Kanoje jis paprašė tarnų pripilti vandens šešis didžiulius indus, skirtus ritualiniams apsiplovimams. Už tai jis atsilygino didžiuliu kiekiu labai gero vyno, – kur kas daugiau, nei reikėjo vestuvėms. Tai – Viešpaties didžiadvasiškumas.

Laimei, kiekvieno mūsų Kristus neprašo didvyriškų meilės įrodymų arba kankinystės, bent jau tokios, kaip ją suprantame įprasta, o ne etimologine šio žodžio prasme, reiškiančia liudytoją. Ją 1995 m. Saint Ouen'e mums priminė monsinjoras Lustiger.

¹⁵ Pagal žurnalą „Alliance“. Nr. 99

Tačiau vis dėlto kiekvienas žmogus yra kviečiamas į šventumą, kurį reikėtų suprasti ne kaip išbaigtą tobulumą, o kaip pastangas tobulėti. Tai yra kelias, ir net jei savo žvilgsnius esame sutelkę į Žvaigždę, anot filosofo Paul'o Ricoeur'o, kartais turėsime daryti tai, kas „optimaliai įvykdoma, vietoj to, kas maksimaliai pageidautina“. Privalėsime sutikti su tuo, kad norint augti meilėje mums būtina susitaikyti: dalijimasis, įsiklausymas, atleidimas, malda, netgi krikščioniško gyvenimo dinamika atkuria mūsų ryšius su broliais ir su Dievu. Ir net jei Sandorą nutraukė sunki žmogaus kaltė, per tarnystę tų, kuriuos Dievas paskyrė veikti Kristaus, nešančio mūsų nuodėmes ir atstatančio Sandorą, vardu, Susitaikinimo sakramente Viešpats ateina mūsų pasitikti. „Viskas išeina į gera mylintiems Dievą“ (Rom 8, 28), „netgi nuodėmė,“ – patikslina šventasis Augustinas, nes ten, „kur buvo pilna nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė“ (Rom 5, 20). Nusidėjėlių, kuriems atleista, keliu, pirma mūsų ėjo Dovydas, svetimavusi moteris, Zachiejus, gerasis plėšikas, Petras, Augustinas... Dėl to mes galime suprasti, ką iš tiesų reiškia „palaimintoji kaltė“: ne pati nuodėmė yra palaiminga, o tai, kad per atleidimą, tuomet, kai žmogus savo laisvę panaudoja susitaikymui, kaltė tampa tikrojo džiaugsmo ir išlaisvinimo šaltiniu. Pats apaštalas Paulius šventais vadina visus savo mokinius: „Paulius <...> šventiesiems ir ištikimiesiems broliams Kristuje, gyvenantiems Kolosuose“ (Kol 1, 2), „jus sveikina visi šventieji“ (2 Kor 13, 12), „jūs pažįstate Stepono namus ir žinote, kad jie yra <...> pasiaukoję tarnauti šventiesiems“ (1 Kor 16, 15). Esame laimingi, per Visų Šventųjų iškilme galėdami paminėti ir visus mūsų mirusiųosius, nes tikime, kad dabar jie yra šventos anapusbės šviesos apgaubti. Savaip džiaugdamiesi ir vargdami, tačiau gera valia sekdami Viešpatį, jie gyveno ir dirbo pirma mūsų, tad niekas neturėtų stebėtis išgirdęs, kad iš mirusių artimųjų, kai to prašome, sulaukiame malonių. Greta didžiųjų Bažnyčios pripažintų šventųjų – ypač Marijos – nesuskaičiuojama galybė nežinomų, kurių šventumo bylos niekada nebus studijuojamos, susijungia nuostabiame „šventųjų bendravime“.

*Mūsų meilės Dievui saikas – mylėti jį be saiko.
Tas, kuris seikėja, neduoda nieko.*

10.3. Tekstas maldai

Todėl budėkite ir nepamirškite, jog aš per trejus metus dieną ir naktį nepaliaudamas, su ašaromis įspėjinau kiekvieną. O dabar pavedu jus Dievui ir jo malonės žodžiui, kuris turi galią jus išugdyti ir duoti paveldėjimą tarp visų pašvęstųjų.

(Apaštalų darbai, 20, 31–32)

10.3.1. Dalijantis mintimis poroje

- *Ar mes stengiamės ugdyti savyje troškimą atleisti? Apmąstykite pavyzdinę tėvo laikyseną sūnaus paklydėlio atžvilgiu (laukia sugrįžtant, išbėga priešais, nesumenkina kito...).*
- *Ar mūsų sutuoktinis yra šventas? (Atsakykite su humoru arba rimtai).*

11.3.2. Dalijantis mintimis komandoje

- *Kokių sąlygų reikia tikram atleidimui (atkūrimui), leidžiančiam vėl viską pradėti iš naujo?*
- *Ar Susitaikinimo sakramentas yra mūsų priebėga?*
- *Ką galvojame apie šventųjų bendrystę? Ar esame ją pajutę? (melsdami pripažintus šventuosius? Mūsų iškeliauvusius artimuosius?)*

10.4. Metų „balansas“

- *Ką man atskleidė šios temos apie Dievo Žodį?*
- *Ką tai pakeitė manyje? Mumyse abiejuose? Komandoje?*

Tai buvo šventieji, kupini tokio paveikaus ir vaisingo šventumo, kuris įmanomas tik tai tuomet, kai įprastą gyvenimą gyvenimiškai visiškai antgamtiškai.

(Thomas Mertonas)

10.5. Tekstas „Šventieji“

Dievo namai yra žmonių, o ne antžmonių namai. Krikščionys nėra antžmogiai. O šventieji – juo labiau, nes jie yra patys žmogiškiausi iš visų žmonių. Šventieji nėra didingi, nes didybės jiems visai nereikia. Ko gero, pačiai didybei labiau reikia šventųjų. Šventieji nėra tokie didvyriai, apie kokius kalba Plutarchas. Didvyris sukelia iliuziją, kad jis praauga žmogiškumą. Šventasis žmogiškumo nepraauga, o jį išbaigia, tai daryti stengdamasis kaip galima geriau. Ar matote skirtumą? Šventasis kaip įmanydamas stengiasi vis labiau priartėti prie savo pavyzdžio – Jėzaus Kristaus, – kitaip sakant, prie to, kuris buvo tobulas, tobulai paprastas ir nuoširdus žmogus. Numirdamas ne vien tik už stipriuosius, bet ir už bailius, Jėzus sutrikdė didžiavyrius ir nuramino likusiuosius. <...> Gal tvirta, bebaimė ranka tik žengdama paskutinį žingsnį ieškos jo peties, tačiau drebanti ranka visuomet sutiks jo ištiestą ranką.¹⁶

Šventieji – tai ne tie, kurie niekada nenusideda, o tie, kurie kiekvieną kartą vėl pasikelia.

¹⁶ Georges Bernanas. Laisvė – kam?

11. PABAIGA AKTYVIAI KLAUSYTI, KAD VEIKTUM

Praėjusiais metais, nagrinėdami temą „Jie nebeturi vyno“, analizavome, ko stinga mums, bandėme suprasti, kokią tuštumą, kuri galėtų būti atiduota Dievui, turime savyje. Pasak šv. Pranciškaus Asyžiečio, „jei surandame savąją tuštumą, ji gali tapti erdve Dievo kūrybai“.

Šiais metais, įsiklausydami į paraginimą: „darykite viską, ką tik jis jums pasakys“, supratome, kad Dievo Žodis, kuriuo gardžiavomės, kurio įvairius aspektus „gromuliavome“, mus atkuria ir veda į šventumą.

Tad dabar jau mūsų eilė nešti „vandenį“ ten, kur Dievas nori pasiremti žmonių veikla: taip Dievo ir žmogaus darbas tampa bendru. Dėl to renkimės pereiti nuo Dievo Žodžio klausymosi prie įgyvendinimo to, ką jis mums liepia daryti, nuo meditacijos prie veiklos, nes viena negalima be kitos.

„Pripildykite indus vandens“ – tokia bus mūsų ateinančių metų tema.

